

Үчүнчү өлкөлөрдөгү органикалык сертификаты бар операторлорду жана операторлор топторун, ошондой эле органикалык продукцияны контролдоого ыйгарым укуктуу контролдоо органдарын жана контролдоочу уюмдарды таануу процедураларын, алардын аудитинин эрежелерин жана бул контролдоо органдары менен уюмдары тарабынан жүзөгө ашырылуучу контролдоо жана башка иш-аракеттердин эрежелерин белгилеген, Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2018/848 Регламентин толуктоочу Комиссиянын (EU) 2021/1698 Регламентинин 2-беренесинин (e) пунктуна ылайык; **Başak Ekolojik**, (EU) 2018/848 Регламентинде көрсөтүлгөн өндүрүш эрежелеринин, контролдоо чараларынын жана ага ылайык кабыл алынган өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттердин жана ишке ашыруу регламенттеринин **Başak Ekolojik** тарабынан таануу талап кылынган үчүнчү өлкөлөрдөгү келишимдик операторлор үчүн түшүнүктүү тилде которулушун камсыз кылуу максатында бул документти даярдады.

Başak Ekolojik төмөндөгү продукт категорияларында иш алып баргандыктан, бул документ тиешелүү продукцияларга ылайык даярдалган:

A: Тирүү же кайра иштетилбеген айыл чарба азыктары (Үрөндөр ж.б.).

D: Тамак-аш катары колдонуу үчүн кайра иштетилген айыл чарба азыктары.

G: Регламенттин I-тиркемесиндеги башка азыктар.

АНЫКТАМАЛАР

Фермер: Улуттук мыйзамдарга ылайык юридикалык статусуна карабастан, айыл чарба иштери менен алектенген жеке же юридикалык жак, же жеке же юридикалык жактардын тобу.

Холдинг: Эфир майларын жана ачыткыларды кошпогондо, (EU) 2018/848 Регламентинин I-тиркемесинде саналган азыктарды кошкондо, тирүү же кайра иштетилбеген айыл чарба азыктарын өндүрүүчү бардык өндүрүштүк бирдиктер бирдиктүү башкаруу астында иштетилген түзүм.

Сактык чаралары: Органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилбеген каражаттар же заттар менен булганууну алдын алуу жана органикалык азыктардын органикалык эмес азыктар менен аралашуусуна жол бербөө үчүн өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн ар бир этабында операторлор тарабынан көрүлүшү керек болгон чаралар.

Алдын алуу чаралары: Биоартүрдүүлүктү жана кыртыштын сапатын коргоону камсыз кылуу үчүн өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн ар бир этабында операторлор тарабынан көрүлүшү керек болгон чаралар; зыянкечтер менен оорулардын алдын алуу жана аларга каршы күрөшүү чаралары, ошондой эле айлана-чөйрөгө, жаныбарлардын жана өсүмдүктөрдүн ден соолугуна терс таасирин тийгизбөө үчүн көрүлүүчү чаралар.

Органикалык өндүрүштүк бирдик: Өткөөл мезгилди кошпогондо, органикалык өндүрүш үчүн колдонуудагы талаптарга ылайык башкарылган өндүрүштүк бирдик.

Өткөөл мезгилдеги өндүрүштүк бирдик: Өткөөл мезгил бою органикалык өндүрүш үчүн колдонуудагы талаптарга ылайык башкарылган өндүрүштүк бирдик; ал өткөөл мезгили ар башка убакта башталган жер участкарунан же башка мүлктөрдөн турушу мүмкүн.

Органикалык эмес өндүрүштүк бирдик: Органикалык өндүрүш үчүн колдонуудагы талаптарга ылайык башкарылбаган өндүрүштүк бирдик.

Өндүрүү, даярдоо жана бөлүштүрүү этабы: Органикалык азыктын алгачкы өндүрүлүшүнөн баштап, аны сактоо, кайра иштетүү, ташуу жана сатуу же акыркы керектөөчүгө жеткенге чейинки каалаган этап, анын ичинде тиешелүү болгон учурларда этикеткалоо, жарнамалоо, импорттоо, экспорттоо жана субподряддык иштер.

Өндүрүштүк бирдик: Ишкананын бардык мүлктөрү, мисалы: негизги өндүрүш имараттары, жер участкару, жайыттар, ачык аянттар, мал чарба имараттары же алардын бөлүктөрү, бал челектер, балык көлмөлөрү, балырлар же аквакультура жаныбарлары үчүн аймактар, өстүрүү бирдиктери, жээк же деңиз түбүндөгү ижара аймактары жана түшүмдөрдү, өсүмдүк азыктарын, балыр азыктарын, жаныбарлардан алынган азыктарды, чийки заттарды жана башка тиешелүү ресурстарды сактоочу жайлар.

Верификация: Контролдоо жана башка тиешелүү иш-чаралардын ырааттуу жана натыйжалуу болушун камсыз кылуу максатында жүргүзүлгөн иш-аракеттер.

Тышкы контролдоо: Кайра контролдоо. Бул **Başak Ekolojik** тарабынан жүргүзүлгөн контролдоо иши.

ICS: Операторлор топунун ички контролдоо системасы.

Шайкешсиздик: Негизги мыйзамдарды же негизги мыйзамдарга ылайык кабыл алынган өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди жана ишке ашыруу регламенттерин сактабоо.

TRACES: Маалыматтарды жана документтерди алмашуу максатында түзүлгөн компьютерлештирилген система.

Өсүмдүк өстүрүү материалы: Өсүүнүн каалаган этабында толук өсүмдүктөрдү өндүрүүгө жөндөмдүү жана ушул максатты көздөгөн өсүмдүктөр жана өсүмдүктөрдүн бардык бөлүктөрү (үрөндөрдү кошкондо, көчөттөрдү кошпогондо).

Жагымсыз климаттык шарттар: Үшүк, бороон, мөңдүр, муз, нөшөрлөгөн жамгыр же катуу кургакчылык сыяктуу табигый кырсыкка теңеле турган аба ырайы шарттары.

Экологиялык окуя: Айлана-чөйрөнүн сапатынын белгилүү бир булгануусу же начарлашы менен байланышкан, географиялык масштабы чектелген конкреттүү окуя.

Табигый кырсык: Айыл чарба өндүрүш системаларында же токой түзүмдөрүндө олуттуу бузулууларга алып келген жана жыйынтыгында айыл чарба же токой чарба секторлорунда олуттуу экономикалык зыян келтирген, табигый түрдө болгон окуя.

Катастрофалык окуя: Адамдын иш-аракетинен улам келип чыккан, айыл чарба өндүрүш системаларында олуттуу бузулууларга алып келген жана олуттуу экономикалык зыян келтирген, алдын ала айтууга мүмкүн болбогон окуя.

Бул бөлүм (ЕС) 834/2007 регламентин жокко чыгарган жана 2018-жылдын 30-майында кабыл алынган Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2018/848 регламентинин өндүрүш эрежелерин жана өткөөл мезгилди жөнгө салган эң маанилүү беренелерин камтыйт.

III БӨЛҮМ: ӨНДҮРҮШ ЭРЕЖЕЛЕРИ

9-берене. Жалпы өндүрүш эрежелери

- Операторлор** бул беренедө белгиленген жалпы өндүрүш эрежелерин сактоого милдеттүү.
  - Бардык **холдинг (чарба)** органикалык өндүрүш үчүн колдонулуучу ушул Регламенттин талаптарына ылайык башкарылууга тийиш.
  - (EU) 2018/848 Регламентинин 24 жана 25-беренелеринде жана II-тиркемесинде көрсөтүлгөн максаттар жана колдонуулар үчүн, Биримдиктин мыйзамдарынын тиешелүү жоболоруна жана Европа Биримдигинин мыйзамдарына негизделген улуттук жоболорго ылайык, органикалык эмес өндүрүштө да колдонууга уруксат берилген шартта гана, ушул жоболорго ылайык уруксат берилген каражаттар жана заттар органикалык өндүрүштө колдонулушу мүмкүн.
(EU) 1107/2009 Регламентинин 2(3)-беренесинде көрсөтүлгөн төмөнкү каражаттарга жана заттарга, эгерде алар ушул Регламентке ылайык уруксат берилсе, органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилет:
(а) Өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарынын компоненттери катары формуляциялык заттар: кошумча заттар, синергисттер жана активдүү заттардан башка башка заттар;
(б) Өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары менен аралаштырылган жардамчы заттар (адьюванттар).
- Көрсөтүлгөн каражаттарды жана заттарды (EU) 2018/848 Регламентинин чөйрөсүнө кирген максаттардан башка максаттарда органикалык өндүрүштө колдонууга, алардын колдонулушу органикалык өндүрүш принциптерине ылайык келген шартта уруксат берилет.
- Органикалык тамак-аш же тоюттарды жана алардын чийки заттарын кайра иштетүүдө **иондоштуруучу нурлануу** колдонулбайт.
  - Жаныбарларды **клондоштурууга** жана жасалма жол менен түзүлгөн полиплоиддик жаныбарларды өстүрүүгө тыюу салынат.
  - Өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн ар бир этабында, зарылчылыкка жараша, алдын алуу жана сактык чаралары көрүлөт.

7. 2-пунктка карабастан, холдинг (чарба) **органикалык, өткөөл жана конвенционалдык (салттуу)** өндүрүш үчүн так жана натыйжалуу бөлүнгөн өндүрүштүк бирдиктерге бөлүнүшү мүмкүн. Бирок, органикалык эмес (конвенционалдык) бирдик:

(а) Мал чарбачылыгы болсо, анда ар башка түрлөрдү камтышы керек;

(б) Өсүмдүк өстүрүүчүлүк болсо, анда оңой айырмалануучу ар башка сортторду камтышы керек.

8. 7-пунктун (б) подпунктунан өзгөчө жагдай катары, кеминде үч жылдык өстүрүү мөөнөтүн талап кылган **көп жылдык өсүмдүктөр** жөнүндө сөз болгондо, эгерде өндүрүш өткөөл планга киргизилсе жана тиешелүү аймактын акыркы бөлүгү мүмкүн болушунча кыска мөөнөттө органикалык өндүрүшкө өткөрүлсө жана өтүү 5 жылдан ашпаган мөөнөттө аяктаса, оңой айырмаланбаган ар башка сорттор же бир эле сорттор кабыл алынышы мүмкүн.

Мындай учурларда:

(а) Өндүрүүчү ыйгарым укуктуу органга же контролдоо органына тиешелүү продукциянын ар биринин түшүмүн жыйноо башталгандыгы жөнүндө кеминде **48 саат мурун** кабарлайт;

(б) Түшүм жыйноо аяктагандан кийин, өндүрүүчү жыйналган так көлөмдөр жана продукцияны бөлүү үчүн көргөн чаралары жөнүндө билдирет;

(в) Өткөөл план башталгандан кийин, эффективдүү жана так бөлүүнү камсыз кылуу боюнча чаралар жыл сайын контролдоо органы тарабынан бекитилип турат.

9. 7-пунктун (а) жана (б) подпунктунда көрсөтүлгөн талаптар илимий-изилдөө жана билим берүү борборлоруна, питомниктерге, үрөн өстүрүүчүлөргө жана селекциялык иштерге жайылтылбайт.

10. Холдингдин бардык бирдиктери органикалык эрежелер менен башкарылбаган учурларда (7, 8 жана 9-пункттардагы жагдайлар), операторлор:

(а) Органикалык жана өткөөл бирдиктер үчүн колдонулган каражаттарды органикалык эмес бирдиктердикинен **өзүнчө сактоого** тийиш;

(б) Органикалык, өткөөл жана органикалык эмес бирдиктерден алынган продукцияларды бири-биринен **өзүнчө кармоого** тийиш;

(в) Бирдиктердин жана продукциялардын натыйжалуу бөлүнгөнүн далилдөө үчүн жетиштүү деңгээлде **каттоолорду (жазууларды)** жүргүзүүгө милдеттүү.

10-берене. Өткөөл мезгил (Конверсия)

1. Фермерлер жана балыр же аквакультура өндүрүүчү операторлор өткөөл мезгилди сакташат. Бул мезгил ичинде алар ушул Регламенттеги бардык органикалык өндүрүш эрежелерин колдонушат.

2. Өткөөл мезгил оператор өз ишин контролдоо тутумуна киргизүү үчүн ыйгарым укуктуу органга билдирген учурдан тартып эң эрте башталат.

3. Мурда өткөн мезгил төмөнкү учурлардан тышкары, артка карай өткөөл мезгилдин бир бөлүгү катары таанылбайт:

(а) Жер участкатору (EU) 1305/2013 Регламентине ылайык программанын алкагында көзөмөлдө болуп, уруксат берилбеген заттар колдонулбаганы аныкталса; же

(б) Оператор жер участкаторунда кеминде үч жыл бою уруксат берилбеген каражаттар колдонулбаган табигый же айыл чарба аймактары болгонуна далил келтире алса.

4. Өткөөл мезгилде өндүрүлгөн продукциялар "органикалык" же "өткөөл продукция" катары сатылбайт. Бирок, төмөнкү продукциялар "өткөөл мезгилдеги продукция" катары сатылышы мүмкүн:

(а) Кеминде 12 айлык өткөөл мезгил сакталган шартта, өсүмдүк өстүрүү материалы;

(б) Түшүм жыйноодон мурун кеминде 12 айлык өткөөл мезгил сакталган жана курамында бир гана айыл чарба компоненти болгон өсүмдүк тектүү тамак-аш жана тоют азыктары.

11-берене. ГМОлорду колдонууга тыюу салуу

1. Органикалык өндүрүштө ГМОлор, ГМОлордон өндүрүлгөн азыктар жана ГМОлуу азыктар тамак-аш, тоют, технологиялык жардамчы каражаттар, өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары, жер семирткичтер, кыртыштын түзүлүшүн жакшыртуучу каражаттар (мелиоранттар), өсүмдүк өстүрүү материалдары, микроорганизмдер же жаныбарлар катары колдонулушу мүмкүн эмес.
2. Тамак-аш жана тоют үчүн ГМОлордон өндүрүлгөн азыктар боюнча 1-пунктта көрсөтүлгөн тыюунун максаттарында, операторлор 2001/18/ЕС Директивасына, Европа Парламентинин жана Кеңешинин (ЕС) 1829/2003 Регламентине же (ЕС) 1830/2003 Регламентине ылайык басылган продукциянын этикеткаларына же аларды коштогон документтерге ишенсе болот.
3. 2-пунктта аталган мыйзамдык актыларга ылайык, мындай азыктарга чапталган этикетка жок болгон же коштоочу документ берилбеген учурларда, эгерде бул азыктарды этикеткалоо аталган мыйзамдарга ылайык келбейт деген башка маалымат жок болсо, операторлор сатып алынган тамак-аш жана тоюттарды өндүрүүдө эч кандай ГМО жана ГМОдон өндүрүлгөн азыктар колдонулган эмес деп эсептей алышат.
4. 2 жана 3-пункттарга кирбеген азыктар боюнча, 1-пункттагы тыюунун максаттарында, үчүнчү тараптардан сатып алынган органикалык эмес азыктарды колдонгон операторлор сатуучудан бул азыктар ГМОлордон өндүрүлбөгөндүгүн же ГМОлор тарабынан өндүрүлбөгөндүгүн ырастоону талап кылышат.

12-берене. Өсүмдүк өстүрүү эрежелери

1. Өсүмдүк же өсүмдүк азыктарын өндүрүүчү операторлор, өзгөчө (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин I-бөлүмүндө көрсөтүлгөн деталдуу эрежелерди сакташат.
2. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди кабыл алуу менен төмөнкү пункттарга өзгөртүүлөрдү киргизүүгө укуктуу:
  - (а) Четтөөлөргө (дерогацияларга) тиешелүү II-тиркеменин I-бөлүмүнүн 1.3 жана 1.4-пункттары;
  - (б) Өткөөл мезгилдеги жана органикалык эмес өсүмдүк өстүрүү материалдарын колдонууга тиешелүү II-тиркеменин I-бөлүмүнүн 1.8.5-пункту;
  - (в) Айыл чарба ишканаларынын ортосундагы келишимдерге тиешелүү кошумча жоболорду киргизген же өзгөртүүчү II-тиркеменин I-бөлүмүнүн 1.9.5-пункту;
  - (г) Зыянкечтер жана отоо чөптөр менен күрөшүү боюнча кошумча чараларды киргизген же өзгөртүүчү II-тиркеменин I-бөлүмүнүн 1.10.1-пункту;
  - (д) Өндүрүлгөн үрөндөр (өсүндүлөр) үчүн эрежелерди кошо алганда, айрым өсүмдүктөр жана өсүмдүк азыктары үчүн деталдуу эрежелерди жана өстүрүү ыкмаларын киргизген же өзгөртүүчү II-тиркеменин I-бөлүмү.

16-берене. Кайра иштетилген тамак-аш азыктарын өндүрүү эрежелери

1. Кайра иштетилген тамак-аш азыктарын өндүрүүчү операторлор, өзгөчө (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин IV-бөлүмүндө көрсөтүлгөн деталдуу өндүрүш эрежелерин жана ушул берененин 3-пунктунда аталган бардык ишке ашыруу регламенттерин сакташат.
2. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди кабыл алуу менен төмөнкү пункттарга өзгөртүүлөрдү киргизүүгө укуктуу:
  - (а) Операторлор тарабынан көрүлүүчү сактык жана алдын алуу чараларына тиешелүү II-тиркеменин IV-бөлүмүнүн 1.4-пункту;
  - (б) Кайра иштетилген тамак-аш азыктарында колдонууга уруксат берилген каражаттардын жана заттардын түрлөрү жана курамы, ошондой эле аларды колдонуу шарттарына тиешелүү II-тиркеменин IV-бөлүмүнүн 2.2.2-пункту;
  - (в) Эсептөөлөрдө айыл чарба компоненти катары кабыл алынган, органикалык өндүрүштө колдонуу үчүн (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык уруксат берилген тамак-аш кошулмаларын кошо алганда,

30(5)-беренесинин (a)(ii) жана (б)(i) подпункттарында аталган айыл чарба кошулмаларынын пайызын эсептөөгө тиешелүү II-тиркеменин IV-бөлүмүнүн 2.2.4-пункту.

Өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген бул регламенттер, Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EC) 1334/2008 Регламентинин 16(2), (3) жана (4)-беренелеринин алкагында, табигый да, органикалык да болбогон ароматизатордук (жыт берүүчү) заттарды же ароматизатордук препараттарды колдонуу мүмкүнчүлүгүн камтыбайт.

3. Комиссия тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдө уруксат берилген технологияларды (ыкмаларды) аныктаган ишке ашыруу регламенттерин кабыл ала алат. Бул ишке ашыруу регламенттери (EU) 2018/848 Регламентинин 55(2)-беренесинде аталган кароо процедурасына ылайык кабыл алынат.

19-берене. Тамак-аш же тоют катары колдонулган ачыткыларды өндүрүү эрежелери

1. Тамак-аш же тоют катары колдонуу үчүн ачыткыларды (дрожждорду) өндүрүүчү операторлор, өзгөчө (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин VII-бөлүмүндө көрсөтүлгөн деталдуу өндүрүш эрежелерин сакташат.

2. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди кабыл алуу аркылуу, II-тиркеменин VII-бөлүмүнүн 1.3-пунктуна өзгөртүү киргизүү менен ачыткыларды өндүрүүнүн деталдуу эрежелерин кошууга же бул кошулган эрежелерди өзгөртүүгө укуктуу.

21-берене. 12ден 19га чейинки беренелерде көрсөтүлгөн продукт категорияларына кирбеген азыктар үчүн өндүрүш эрежелери

1. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди кабыл алуу аркылуу, (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесине деталдуу өндүрүш эрежелерин кошуп өзгөртүүгө жана 12ден 19-беренеге чейин аталган продукт категорияларына кирбеген азыктар үчүн конверсия (органикалыкка өтүү) милдеттенмесине тиешелүү эрежелерди кошууга же бул кошулган эрежелерди өзгөртүүгө укуктуу.

Өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген бул Регламенттер, (EU) 2018/848 Регламентинин II-бөлүмүндө көрсөтүлгөн органикалык өндүрүштүн максаттарына жана принциптерине негизделет жана (EU) 2018/848 Регламентинин 9, 10 жана 11-беренелеринде көрсөтүлгөн жалпы өндүрүш эрежелери менен II-тиркемеде окшош азыктар үчүн белгиленген учурдагы деталдуу өндүрүш эрежелерине ылайык келет. Өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттер, өзгөчө, уруксат берилген же тыюу салынган процесстерге, практикаларга жана ресурстарга (киргизүүлөргө) же тиешелүү продукциялар үчүн өткөөл мезгилдерге байланыштуу талаптарды белгилейт.

2. 1-пунктта аталган деталдуу өндүрүш эрежелери жок болгон учурда:

(а) Операторлор 1-пунктта көрсөтүлгөн азыктар боюнча, (EU) 2018/848 Регламентинин 5 жана 6-беренелеринде көрсөтүлгөн принциптерге, (тиешелүү өзгөртүүлөр киргизилгенден кийин) 7-беренедө көрсөтүлгөн принциптерге жана 9дан 11-беренеге чейин көрсөтүлгөн жалпы өндүрүш эрежелерине баш ийишет;

(б) Мүчө мамлекет, 1-пунктта аталган азыктар боюнча, эрежелердин ушул Регламентке ылайык келиши жана өз өлкөсүнөн тышкары өндүрүлгөн, ушул Регламентке ылайык келген продукциялардын рынокко чыгарылышына тыюу салбаган, чектебеген же тоскоолдук кылбаган шартта, деталдуу улуттук өндүрүш эрежелерин колдоно алат.

Бул бөлүм түшүм жыйноо, таңгактоо, ташуу, сактоо процесстерин жана органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген заттарга тиешелүү эрежелерди камтыйт. Кыргызча расмий техникалык котормосу төмөндөгүдөй:

23-берене. Түшүм жыйноо, таңгактоо, ташуу жана сактоо

1. Операторлор органикалык жана өткөөл мезгилдеги продукциялардын (EU) 2018/848 Регламентинин III-тиркемесинде көрсөтүлгөн эрежелерге ылайык жыйналышын, таңгакталышын, ташылышын жана сакталышын камсыз кылышат.

2. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди кабыл алуу менен төмөнкү өзгөртүүлөрдү киргизүүгө укуктуу:

(а) III-тиркеменин 2-бөлүмү;

(б) Тиешелүү продукцияларды ташуу жана кабыл алуу боюнча башка атайын эрежелерди кошуу же кошулган эрежелерди өзгөртүү менен III-тиркеменин 3, 4 жана 6-бөлүмдөрү.

24-берене. Органикалык өндүрүштө колдонула турган каражаттарга жана заттарга уруксат берүү

1. Комиссия айрым каражаттарды жана заттарды органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат бере алат жана уруксат берилген мындай каражаттарды жана активдүү заттарды төмөнкү максаттар үчүн чектөөчү тизмелерге киргизет:

(а) Өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарында колдонула турган активдүү заттар;

(б) Жер семирткичтер, кыртыштын түзүлүшүн жакшыртуучу каражаттар (мелиоранттар) жана азыктандыруучу заттар;

(в) Өсүмдүк, балыр, жаныбар же ачыткы (дрожж) тектүү органикалык эмес тоют материалдары же микробиологиялык же минералдык тектүү тоют материалдары;

(г) Тоют кошулмалары жана технологиялык жардамчы каражаттар;

(д) Мал чарбачылыгы үчүн колдонулган көлмөлөрдү, капастарды, резервуарларды, каналдарды, имараттарды же жабдууларды тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн каражаттар;

(е) Айыл чарба ишканасында сактоону кошо алганда, өсүмдүк өстүрүү үчүн колдонулган имараттарды жана объектилерди тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн колдонулган каражаттар;

(ж) Кайра иштетүүчү жана сактоочу жайлардагы тазалоо жана дезинфекциялоо каражаттары.

2. 1-пунктка ылайык уруксат берилген каражаттарга жана заттарга кошумча катары, Комиссия кайра иштетилген органикалык тамак-аш азыктарын жана тоют катары колдонулуучу ачыткыларды (дрожждорду) өндүрүүдө колдонуу үчүн айрым каражаттарга жана заттарга уруксат бере алат жана уруксат берилген мындай каражаттарды жана активдүү заттарды төмөнкү максаттар үчүн тизмелерге киргизет:

(а) Тамак-аш кошулмалары жана технологиялык жардамчы каражаттар;

(б) Кайра иштетилген органикалык тамак-аш өндүрүү үчүн колдонула турган органикалык эмес айыл чарба компоненттери;

(в) Ачыткыларды жана ачыткы азыктарын өндүрүү үчүн технологиялык жардамчы каражаттар.

3. 1-пунктта көрсөтүлгөн каражаттарды жана заттарды органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берүү, II-бөлүмдө көрсөтүлгөн негиздерге жана бир бүтүн катары карала турган төмөнкү критерийлерге көз каранды:

(а) Алар туруктуу өндүрүш жана максаттуу колдонуу үчүн маанилүү;

(б) Көрсөтүлгөн булактардан алынган каражаттар же заттар жетиштүү көлөмдө же сапатта табылбаган же альтернативалар жок болгон учурларды кошпогондо, бардык тиешелүү каражаттар жана заттар өсүмдүк, балыр, жаныбар, микробиологиялык же минералдык тектүү;

(в) 1-пункттун (а) подпунктунда аталган каражаттар үчүн (өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарында колдонула турган активдүү заттар):

i. Башка биологиялык, физикалык же репродуктивдүү альтернативалар, өстүрүү практикалары же башка натыйжалуу башкаруу практикалары жок болгон учурда, аларды колдонуу зыянкечтерге каршы күрөшүү үчүн өтө зарыл;

ii. Эгерде мындай каражаттар өсүмдүк, балыр, жаныбар, микробиологиялык же минералдык тектүү эмес болсо жана табигый формасы менен бирдей болбосо, колдонуу шарттары продукциянын жегенге жарактуу бөлүктөрү менен ар кандай тикелей байланышты (тийүүнү) жокко чыгарышы керек;

(г) 1-пункттун (б) подпунктунда аталган каражаттар (жер семирткичтер, кыртыштын түзүлүшүн жакшыртуучу каражаттар жана азыктандыруучу заттар) жөнүндө сөз болгондо, аларды колдонуу кыртыштын асылдуулугун жогорулатуу же сактоо, же болбосо өсүмдүктөрдүн белгилүү бир азыктануу муктаждыктарын канааттандыруу, же кыртышты жакшыртуунун белгилүү бир максаттары үчүн өтө зарыл.

4. Кайра иштетилген органикалык тамак-аш азыктарын же тамак-аш же тоют катары колдонулуучу ачыткыларды өндүрүүдө колдонуу үчүн 2-пунктта көрсөтүлгөн каражаттарга жана заттарга уруксат берүү, II-бөлүмдө көрсөтүлгөн негиздерге жана бир бүтүн катары карала турган төмөнкү критерийлерге көз каранды:

(а) Бул беренеге ылайык уруксат берилген альтернативдүү каражаттар же заттар, же бул Регламентке шайкеш келген технологиялар жок;

(б) Бул каражаттарды жана заттарды колдонбостон тамак-ашты өндүрүү же сактоо, же болбосо Биримдиктин мыйзамдарынын негизинде каралган белгилүү бир диеталык талаптарды аткаруу мүмкүн эмес;

(в) Алар жаратылышта кездешет жана мындай булактардан алынган каражаттар же заттар жетиштүү көлөмдө же сапатта табылбаган учурларды кошпогондо, механикалык, физикалык, биологиялык, ферменттик (энзимдик) же микробиологиялык процесстерден гана өткөн болушу мүмкүн;

(г) Органикалык компонент жетиштүү көлөмдө жок.

5. Ушул берененин 1 жана 2-пунктарына ылайык химиялык жол менен синтезделген каражаттарды жана заттарды колдонууга уруксат берүү, 5-берененин (ж) подпунктунда аталган тышкы ресурстарды колдонуу айлана-чөйрөгө жол берилгис (кабыл алынгыс) таасирлерге алып келе турган жагдайлар менен катуу чектелет.

6. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген регламенттерди кабыл алуу аркылуу, жалпысынан органикалык өндүрүштө жана өзгөчө кайра иштетилген органикалык тамак-ашты өндүрүүдө колдонуу үчүн ушул берененин 1 жана 2-пунктарында аталган каражаттарга жана заттарга уруксат берүү боюнча кошумча критерийлерди киргизүү менен ушул берененин 3 жана 4-пунктарын өзгөртүүгө, ошондой эле мындай уруксаттарды артка кайтарып алуу үчүн кошумча критерийлерди кошууга же кошулган критерийлерди өзгөртүүгө укуктуу.

7. Мүчө мамлекет кайсы бир каражатты же затты 1 жана 2-пунктарда аталган уруксат берилген каражаттардын жана заттардын тизмелерине кошуу же тизмелерден чыгаруу керек деп эсептегенде, же өндүрүш эрежелеринде көрсөтүлгөн колдонуу өзгөчөлүктөрүн өзгөртүү зарыл болгондо, тизмеге киргизүүнүн, чыгаруунун же башка өзгөртүүлөрдүн себептерин камтыган досьенин (папканын) расмий түрдө Комиссияга жана башка мүчө мамлекеттерге жөнөтүлүшү жана маалыматтарды коргоо боюнча Биримдиктин жана улуттук мыйзамдардын талаптарына ылайык коомчулукка ачык жарыяланышы камсыз кылынат. Комиссия ушул пунктта аталган бардык суроо-талаптарды жарыялайт.

8. Комиссия ушул беренедө аталган тизмелерди үзгүлтүксүз карап чыгат. 2-пунктун (б) подпунктунда аталган органикалык эмес компоненттердин тизмеси жылына кеминде бир жолу каралып чыгат.

9. Комиссия жалпысынан органикалык өндүрүштө жана өзгөчө кайра иштетилген органикалык тамак-ашты өндүрүүдө колдонулушу мүмкүн болгон каражаттарды жана заттарды 1 жана 2-пунктарга ылайык бекитүүгө же уруксатты артка кайтарып алууга, ошондой эле мындай уруксаттар үчүн колдонула турган процедураларды жана мындай каражаттар менен заттардын тизмелерин жана тиешелүү учурларда алардын сыпаттамаларын, курамына коюлган талаптарды жана колдонуу шарттарын аныктоого тиешелүү ишке ашыруу регламенттерин кабыл алат. Бул ишке ашыруу регламенттери (EU) 2018/848 Регламентинин 55(2)-беренесинде аталган кароо процедурасына ылайык кабыл алынат.

27-берене. Шайкешсиздик шектенүүсү болгон учурдагы милдеттер жана иш-аракеттер

(EU) 2018/848 Регламентинин 28(2)-беренесине ылайык, оператор өзү өндүргөн, даярдаган, импорттогон же башка оператордон кабыл алган продукциянын ушул Регламентке шайкеш эместигинен шектенсе:

(а) Тиешелүү продукцияны идентификациялайт (аныктайт) жана өзүнчө бөлөт;

(б) Шектенүүнүн ырасталарын же ырасталбасын текшерет;

(в) Шектенүү жокко чыгарылмайынча, тиешелүү продукцияны органикалык же өткөөл мезгилдеги продукция катары рынокко чыгарбайт жана органикалык өндүрүштө колдонбойт;

(г) Шектенүү далилденгенде же жокко чыгарылбай калган учурларда, тиешелүү ыйгарым укуктуу органга же тиешелүү учурларда контролдоо органына же уюмуна дароо маалымат берет жана зарыл болгондо колундагы маалыматтарды сунуштайт;

(д) Шектенүү жараткан шайкешсиздиктин себептерин тастыктоо жана аныктоо үчүн тиешелүү ыйгарым укуктуу орган менен же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму менен толук кызматташат.

28-берене. Уруксат берилбеген каражаттарды жана заттарды болтурбоо үчүн сактык чаралары

1. (EU) 2018/848 Регламентинин 9(3)-беренесинин биринчи абзацына ылайык органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилбеген каражаттар же заттар менен булганууну алдын алуу үчүн, өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн ар бир этабында операторлор төмөнкү сактык чараларын көрүшөт:

(а) Критикалык процедуралык кадамдарды системалуу түрдө аныктоону кошо алганда, органикалык өндүрүштүн жана продукциялардын уруксат берилбеген каражаттар же заттар менен булгануу тобокелдиктерин аныктоо үчүн пропорционалдуу жана тийиштүү чараларды колдонууга киргизүү жана колдоо;

(б) Органикалык өндүрүштүн жана продукциялардын уруксат берилбеген каражаттар же заттар менен булгануу тобокелдиктерин алдын алуу үчүн пропорционалдуу жана тийиштүү чараларды колдонууга киргизүү жана колдоо;

(в) Мындай чараларды үзгүлтүксүз карап чыгуу жана ылайыкташтыруу; жана

(г) Органикалык, өткөөл мезгилдеги жана органикалык эмес продукцияларды бөлүүнү камсыз кылган, ушул Регламенттин башка тиешелүү талаптарын аткаруу.

2. Оператор органикалык же өткөөл мезгилдеги продукция катары колдонууга же сатууга арналган продукцияда (EU) 2018/848 Регламентинин 9(3)-беренесинин биринчи абзацына ылайык уруксат берилбеген каражаттын же заттын бар экенинен шектенген учурда:

(а) Тиешелүү продукцияны идентификациялайт жана өзүнчө бөлөт;

(б) Шектенүүнүн ырасталарын же ырасталбасын текшерет;

(в) Шектенүү жокко чыгарылмайынча, тиешелүү продукцияны органикалык же өткөөл мезгилдеги продукция катары рынокко чыгарбайт жана органикалык өндүрүштө колдонбойт;

(г) Шектенүү далилденген же жокко чыгарылбай калган учурларда, тиешелүү ыйгарым укуктуу органга же тиешелүү учурларда контролдоо органына же уюмуна дароо маалымат берет жана зарыл болгондо колундагы маалыматтарды сунуштайт;

(д) Уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын болушунун себептерин аныктоо жана тастыктоо үчүн тиешелүү ыйгарым укуктуу орган менен же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму менен толук кызматташат.

3. Комиссия төмөнкүлөрдү белгилөө үчүн бирдиктүү эрежелерди орноткон ишке ашыруу регламенттерин кабыл ала алат:

(а) 2-пункттун (а) подпунктунан (д) подпунктуна чейинки жоболорго ылайык операторлор тарабынан аткарыла турган процедуралык кадамдар жана алар тарабынан бериле турган тиешелүү документтер;

(б) 1-пункттун (а), (б) жана (в) подпункттарына ылайык булгануу тобокелдиктерин аныктоо жана алдын алуу үчүн операторлор тарабынан ылайыкташтырыла турган жана карап чыгыла турган пропорционалдуу жана тийиштүү чаралар.

Бул ишке ашыруу регламенттери (EU) 2018/848 Регламентинин 55(2)-беренесинде аталган кароо процедурасына ылайык кабыл алынат.

29-берене. Уруксат берилбеген каражаттар же заттар болгон (табылган) учурда көрүлүүчү чаралар

1. ыйгарым укуктуу орган, же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму (EU) 2018/848 Регламентинин 9(3)-беренесинин биринчи абзацына ылайык органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын бар экендиги жөнүндө далилденген маалымат алганда, же 28(2)-берененин (г) подпунктуна ылайык оператор тарабынан маалымдалганда, же органикалык же өткөөл мезгилдеги продукцияда мындай каражаттарды же заттарды аныктаса:

(а) (EU) 2017/625 Регламентине ылайык, (EU) 2018/848 Регламентинин 9(3)-беренесинин биринчи абзацына жана 28(1)-беренеге шайкештикти ырастоо үчүн, булагын жана себебин аныктоо максатында дароо расмий иликтөө жүргүзөт. Бул иликтөө продукциянын сакталуу мөөнөтүн жана кырдаалдын татаалдыгын эске алуу менен, мүмкүн болушунча кыска убакыттын ичинде, акылга сыярлык мөөнөттө аяктайт;

(б) (а) подпунктунда аталган иликтөөнүн жыйынтыктарын күтүү мезгилинде, тиешелүү продукцияларды органикалык жана өткөөл мезгилдеги продукция катары рынокко чыгарууга жана органикалык өндүрүштө колдонууга убактылуу тыюу салат.

2. Ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму тиешелүү оператордо төмөнкү жагдайларды аныктаса, тиешелүү продукция органикалык же өткөөл мезгилдеги продукция катары сатылбайт же органикалык өндүрүштө колдонулбайт:

(а) Органикалык өндүрүштө колдонуу үчүн (EU) 2018/848 Регламентинин 9(3)-беренесинин биринчи абзацына ылайык уруксат берилбеген каражаттарды же заттарды колдонсо;

(б) (EU) 2018/848 Регламентинин 28(1)-беренесинде аталган сактык чараларын көрбөсө; же

(в) Ыйгарым укуктуу органдардан, контролдоо органдарынан же уюмдарынан мурда келген тиешелүү суроо-талаптарга жооп катары чара көрбөсө.

3. Тиешелүү операторго 1-пунктун (а) подпунктунда аталган иликтөөнүн жыйынтыктары боюнча өз пикирин билдирүү (комментарий берүү) мүмкүнчүлүгү берилет. Ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму өзү жүргүзгөн иликтөөнүн каттоолорун (жазууларын) сактайт.

Зарыл болгон учурда, тиешелүү оператор келечектеги булганууларды алдын алуу үчүн зарыл болгон түзөтүүчү (коррекциялоочу) чараларды көрөт.

V БӨЛҮМ: СЕРТИФИКАЦИЯЛОО

36-берене. Операторлор тобу

1. Ар бир операторлор тобу:

(а) Гна гана фермерлерден жана кошумча катары тамак-аш азыктарын кайра иштетүү, даярдоо же рынокко чыгаруу менен алектенген мүчөлөрдөн турат;

(б) Төмөнкү талаптарга жооп берген мүчөлөрдөн гана турат:

i. Жекече сертификациялоо баасы ар бир мүчөнүн товар жүгүртүүсүнүн же органикалык өндүрүш кирешесинин 2%ынан ашыгын түзөт, же жылдык органикалык өндүрүш жүгүртүүсү 25 000 евродон ашпоого тийиш, же стандарттуу органикалык өндүрүш кирешеси жылына 15 000 евродон ашык эмес; же

ii. Ар бир мүчөнүн ээлигиндеги максималдуу аянт:

— беш гектар,

— 0,5 гектар, эгерде жылытма (теплица) болсо, же

— 15 гектар, эгерде туруктуу жайыт катары колдонулса;

(в) Европа Биримдигине мүчө өлкөдө же үчүнчү өлкөдө жайгашкан;

(г) Юридикалык жак болуп саналат;

(д) (а) подпунктунда көрсөтүлгөн өндүрүштүк ишмердүүлүктү же башка кошумча иштерди ошол эле Европа Биримдигине мүчө өлкөдө же ошол эле үчүнчү өлкөдө, бири-бирине географиялык жактан жакын жайгашкан мүчөлөрдөн турат;

(е) Топ тарабынан өндүрүлгөн продукциялар үчүн бирдиктүү (жалпы) маркетинг системасы түзүлгөн; жана

(ж) Контролдоо органы тарабынан ар бир мүчө үчүн верификация жүргүзүлө турган, (EU) 2018/848 Регламентине жана ага ылайык кабыл алынган регламенттерге шайкеш келген, документтештирилген контролдоо иш-чараларын жана процедураларын камтыган «Ички контролдоо системасы» (ICS) түзүлгөн.

Бул ички контролдоо системасы (ICS) төмөнкү документтештирилген процедураларды камтыйт:

- i. Топтун мүчөлөрүн каттоо;
- ii. Милдеттери (h) пунктунда аныкталган Ички контролдоо системасынын (ICS) контролерлору тарабынан жүргүзүлүүчү жана ICS менеджери тарабынан программаланган, топтун ар бир мүчөсүнүн жылдык ички физикалык текшерүүлөрүн жана тобокелдикке негизделген кошумча текшерүүлөрдү камтыган ички аудиттер;
- iii. Жаңы мүчөлөрдү топко кабыл алууну бекитүү же ички аудиттин отчетуна негизделип, ICS менеджеринин макулдугу менен иштеп жаткан мүчөлөрдүн жаңы өндүрүштүк бирдиктерин же жаңы ишмердүүлүгүн бекитүү;
- iv. ICS контролерлорунун жылына кеминде бир жолу окутуудан өтүүсү жана алардын квалификациясын баалоо;
- v. Топтун мүчөлөрүн ICS процедуралары жана Регламенттин талаптары боюнча окутуу;
- vi. Документтерди жана каттоолорду контролдоо;
- vii. Ички контролдоо учурунда аныкталган шайкешсиздиктерди көзөмөлдөө жана көрүлгөн чаралар;
- viii. Ички көзөмөлдөө мүмкүнчүлүгү (traceability): топтун бирдиктүү маркетинг системасына берилген продукциянын келип чыгышын көрсөткөн, ар бир мүчөнүн түшүмүн болжолдоо жана кайчылаш текшерүүнү камтыган, өндүрүүнүн жана рынокко чыгаруунун бардык этаптарында продукцияны көзөмөлдөөгө мүмкүндүк берген система.

(h) Ички контролдоо системасынын (ICS) менеджери жана топтун мүчөсү боло алган бир же бир нече ICS контролеру дайындалат. ICS менеджери менен ICS контролерунун милдеттери айкалыштырылбайт (бир эле адам боло албайт). Контролерлордун саны топтун өндүрүшүнүн түрүнө, көлөмүнө жана ишмердүүлүгүнө жараша пропорционалдуу болууга тийиш.

ICS Менеджери:

- i. (a), (б) жана (e) пункттарындагы критерийлерге ылайык ар бир мүчөнүн шайкештигин текшерет;
- ii. Ар бир мүчө менен топтун ортосунда жазуу жүзүндөгү мүчөлүк келишиминин болушун камсыз кылат. Мүчөлөр келишим аркылуу төмөнкүлөрдү милдеттенишет:
  - Регламенттин эрежелерин сактоого,
  - Ички контролдоо системасына катышууга жана анын процедураларына, анын ичинде каттоолорду жүргүзүү милдеттенмесине баш ийүүгө,
  - Өндүрүштүк бирдиктерге жана объекттерге кирүүгө уруксат берүүгө, текшерүүлөр учурунда катышууга, бардык документтерди берүүгө жана отчетторго кол коюуга,
  - Шайкешсиздик табылган учурда берилген мөөнөттө түзөтүүчү чараларды көрүүгө,
  - Шектүү шайкешсиздик тууралуу ICS менеджерине дароо кабарлоого.
- iii. ICS процедураларын, документтерин жана каттоолорун иштеп чыгат, аларды актуалдуу абалда кармайт;
- iv. Мүчөлөрдүн тизмесин даярдайт жана аны жаңыртып турат;
- v. ICS контролерлорунун милдеттерин жана жоопкерчиликтерин аныктайт;
- vi. Мүчөлөр менен контролдоо органынын ортосундагы байланышты (анын ичинде четтөөлөр боюнча суроо-талаптарды) камсыз кылат;
- vii. Контролерлордун кызыкчылыктар кагылышы жок экендиги тууралуу декларацияларын жыл сайын текшерет;
- viii. Ички контролдоо иштерин пландаштырат жана алардын сапаттуу аткарылышын камсыз кылат;
- ix. Контролерлорду окутууну жана алардын квалификациясын жылдык баалоону жүргүзөт;

- x. Жаңы мүчөлөрдү же жаңы өндүрүштүк бирдиктерди бекитет;
- xi. Шайкешсиздик учурунда көрүлүүчү чараларды чечет жана алардын аткарылышын көзөмөлдөйт;
- xii. Айрым иштерди (мисалы, контролерлордун кээ бир милдеттерин) субподрядга берүү боюнча чечим кабыл алат жана тиешелүү келишимдерге кол коёт.

ICS контролеру:

- (i) ICS менеджери тарабынан түзүлгөн программага жана процедураларга ылайык топтун мүчөлөрүнүн ички контролдоо иштерин жүргүзөт;
- (ii) Белгиленген шаблон боюнча ички контролдоо отчетторун даярдайт жана аларды акылга сыярылык мөөнөттө ICS менеджерине сунуштайт;
- (iii) Кызыкчылыктар кагылышы тууралуу жазуу жүзүндөгү жана кол коюлган декларацияны тапшырат жана аны жыл сайын жаңыртып турат;
- (iv) Окутууларга катышат.

2. Ыйгарым укуктуу органдар же контролдоо органдары, айрыкча 1-пунктта аталган ички контролдоо системасынын түзүлүшүндө же иштешинде кемчиликтер болгондо, өзгөчө операторлор тобунун айрым мүчөлөрүнүн шайкешсиздиктерин аныктай албаган же аларды чече албаган учурларда, органикалык жана өткөөл мезгилдеги продукциялардын бүтүндүгүнө шек келсе, бүтүндөй топ үчүн берилген сертификатты артка кайтарып алат.

Кеминде төмөнкү жагдайлар Ички контролдоо системасындагы (ICS) **кемчилик** катары бааланат:

- (а) Ишмердүүлүгү токтотулган же сертификаты артка кайтарылып алынган мүчөлөрдөн же өндүрүштүк бирдиктерден алынган продукцияларды өндүрүү, кайра иштетүү, даярдоо же рынокко чыгаруу;
- (б) ICS менеджери этикеткаларда же жарнамаларда органикалык өндүрүшкө шилтеме берүүгө тыюу салган продукцияларды рынокко чыгаруу;
- (в) Ички бекитүү процедурасын сактабастан мүчөлөрдүн тизмесине жаңы мүчөлөрдү кошуу же иштеп жаткан мүчөлөрдүн ишмердүүлүгүн өзгөртүү;
- (г) Топтун мүчөсүнүн жылдык физикалык жеринде текшерүүсүн жүргүзбөө;
- (д) Ишмердүүлүгү токтотулган же чыгарылган топ мүчөлөрүн мүчөлөрдүн тизмесинде көрсөтпөө;
- (е) ICS контролерлору тарабынан жүргүзүлгөн ички контролдоо учурунда аныкталган жыйынтыктар менен ыйгарым укуктуу органдар тарабынан жүргүзүлгөн расмий контролдоо учурунда аныкталган жыйынтыктардын ортосундагы олуттуу четтөөлөр;
- (ж) ICS контролерлору же ыйгарым укуктуу органдар тарабынан аныкталган шайкешсиздиктерге жооп катары тийиштүү чараларды көрүүдө же зарыл болгон көзөмөлдү жүргүзүүдөгү олуттуу кемчиликтер;
- (з) Топтун органикалык өндүрүшүнүн түрү, түзүмү, көлөмү, продукциялары жана ишмердүүлүгү үчүн ICS контролерлорунун санынын жетишсиздиги же контролерлордун квалификациясынын төмөндүгү.

3. Комиссия (EU) 2018/848 Регламентинин 54-беренесине ылайык, 1 жана 2-пункттарга жоболорду кошуу же өзгөртүү менен, өзгөчө төмөнкүлөргө тиешелүү өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга негизделген актыларды кабыл алууга укуктуу:

- (а) Операторлор тобунун айрым мүчөлөрүнүн жоопкерчиликти;
- (б) Объектилерди же аймактарды бөлүшүү сыяктуу топтун мүчөлөрүнүн географиялык жакындыгын аныктоо критерийлери;
- (в) Жүргүзүлө турган контролдоо иштеринин көлөмү, мазмуну жана жыштыгын кошо алганда, ички контролдоо системасынын түзүлүшү жана иштеши, ошондой эле системанын кемчиликтерин аныктоо критерийлери.

4. Комиссия төмөнкүлөр боюнча атайын эрежелерди белгилеген ишке ашыруу актыларын кабыл ала алат:
- (а) Операторлор тобунун түзүмү жана көлөмү;
  - (б) Документтер жана каттоо системалары, ички көзөмөлдөө (traceability) системасы жана операторлордун тизмеси;
  - (в) Операторлор тобу менен ыйгарым укуктуу органдардын ортосундагы, ошондой эле Мүчө мамлекеттер менен Комиссиянын ортосундагы маалымат алмашуу.

Бул ишке ашыруу актылары (EU) 2018/848 Регламентинин 55(2)-беренесинде аталган кароо процедурасына ылайык кабыл алынат.

II-ТИРКЕМЕ

III-БӨЛҮМДӨ АТАЛГАН ДЕТАЛДУУ ӨНДҮРҮШ ЭРЕЖЕЛЕРИ

I-бөлүм: Өсүмдүк өстүрүү эрежелери

9-беренеден 12-беренеге чейин белгиленген өндүрүш эрежелерине кошумча катары, бул бөлүмдөгү эрежелер органикалык өсүмдүк өстүрүү үчүн колдонулат.

1. Жалпы талаптар

1.1. Сууда табигый түрдө өскөндөрдөн тышкары, органикалык продукциялар топурак асты жана түпкү тек менен байланышкан тирүү кыртышта (топуракта) же органикалык өндүрүштө уруксат берилген материалдар жана каражаттар менен аралаштырылган же семиртилген тирүү кыртышта өндүрүлөт.

1.2. Өсүмдүктөрдү азыктандыруучу эритмеде же азыктандыруучу эритме кошулган инерттүү чөйрөдө тамырлары аркылуу сууда гана өстүрүү ыкмасы болгон **гидропоникалык өндүрүшкө** тыюу салынат.

1.3. 1.1-пунктка өзгөчө жагдай (четтөө) катары төмөнкүлөргө уруксат берилет:

(а) Үрөндөр органикалык болуу шарты менен, таза сууга чылоо аркылуу, үрөндүн өзүндөгү азыктык резервдердин эсебинен гана өстүрүлгөн өндүрүлгөн үрөндөрдү (өсүндүлөрдү) өндүрүү. (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык уруксат берилген кошулмаларды камтыган жана үрөндөрдү нымдуу кармоого гана багытталган инерттүү чөйрөнү кошпогондо, өстүрүү чөйрөсүн колдонууга тыюу салынат.

(б) Өсүмдүк өстүрүү материалы органикалык болуу шарты менен, таза сууга салууну кошо алганда, цикорий баштарын алуу. Өстүрүү чөйрөсүн колдонууга анын компоненттерине (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык уруксат берилген учурда гана жол берилет.

1.4. 1.1-пунктка өзгөчө жагдай катары төмөнкү тажрыйбаларга уруксат берилет:

(а) Акыркы керектөөчүгө идиши (челеги) менен кошо сатуу үчүн кооздук өсүмдүктөрүн жана чөптөрдү идиштерде өстүрүү;

(б) Башка жерге отургузуу (көчүрүү) үчүн көчөттөрдү жана көчүрүлө турган бөлүктөрдү идиштерде өстүрүү.

1.6. Колдонулган бардык өсүмдүк өстүрүү технологиялары айлана-чөйрөнүн булганышын алдын алууга же аны минималдаштырууга багытталат.

1.7. Өткөөл мезгил (Конверсия)

1.7.1. Органикалык продукция катары кабыл алынуучу өсүмдүктөр жана алардын азыктары үчүн:

Себүүгө чейин кеминде **эки жылдык** өткөөл мезгил сакталышы керек;

Жайыт же көп жылдык тоют өсүмдүктөрү болсо, органикалык тоют катары колдонулганга чейин кеминде **эки жылдык** мөөнөт;

Тоюттан тышкары көп жылдык өсүмдүктөр болсо, органикалык продукциянын алгачкы түшүмүн жыйноого чейин кеминде **үч жылдык** мөөнөт бою ушул Регламенттин эрежелери колдонулушу керек.

1.7.2. Жердин же участоктордун уруксат берилбеген каражаттар менен булгануусунда, ыйгарым укуктуу орган өткөөл мезгилди 1.7.1-пункттагы мөөнөттөн дагы узартууга чечим чыгара алат.

1.7.3. Уруксат берилбеген каражат колдонулган учурда, ыйгарым укуктуу орган 1.7.1-пунктка ылайык жаңы өткөөл мезгилди талап кылат.

1.7.4. Өткөөл мезгилдин узактыгы төмөнкүлөрдү эске алуу менен белгиленет:

(а) Мезгилдин аягында топурактагы (жана көп жылдык өсүмдүк болсо өсүмдүктөгү) калдыктардын деңгээли маанисиз (өтө төмөн) деңгээлде болушу кепилдениши керек;

(б) Колдонуудан кийинки алгачкы түшүм органикалык же өткөөл продукция катары сатылбайт.

1.8. Өсүмдүктөрдүн келип чыгышы (Өсүмдүк өстүрүү материалын кошо алганда)

1.8.1. Өсүмдүк жана өсүмдүк азыктарын өндүрүү үчүн бир гана **органикалык өсүмдүк өстүрүү материалы** колдонулат.

1.8.2. Органикалык өсүмдүк өстүрүү материалын алуу үчүн: энелик өсүмдүк (жана зарыл болсо башка өсүмдүктөр) кеминде бир муун бою, же көп жылдык өсүмдүктөр үчүн эки өстүрүү мезгили ичинде кеминде бир муун бою ушул Регламентке ылайык өндүрүлгөн болушу керек.

1.8.3. Операторлор органикалык өстүрүүгө ылайыкташтырылган материалдарды артыкчылыктуу түрдө тандашат.

1.8.4. Органикалык селекция (изилдөө) иштери органикалык шарттарда жүргүзүлөт. Мында генетикалык ар түрдүүлүктү өнүктүрүүгө, табигый репродукцияга, ооруларга туруктуулукка жана жергиликтүү кыртыш-климаттык шарттарга ыңгайлашууга басым жасалат. Меристемалык культурадан тышкары бардык көбөйтүү иштери сертифицикталган органикалык башкаруу астында жүргүзүлөт.

1.8.5. Өткөөл мезгилдеги жана органикалык эмес материалдарды колдонуу

1.8.5.2. Үчүнчү өлкөлөрдөгү операторлор, эгерде органикалык материал тиешелүү өлкөнүн аймагында жетиштүү сапатта же көлөмдө жок экенин далилдешсе, өткөөл мезгилдеги материалды же 1.8.6-пунктка ылайык уруксат берилген материалды колдоно алышат. Өз чарбасынан алынган материалдарды колдонуу укугу сакталат.

1.8.5.3. Органикалык эмес материалдар, эгерде расмий органдар тарабынан милдеттүү түрдө талап кылынбаса, түшүм жыйноодон кийин уруксат берилбеген өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары менен иштетилбеши керек. Эгерде химиялык иштетүү милдеттүү болсо, ал материал өскөн участок кайрадан өткөөл мезгилге (1.7.3 жана 1.7.4) дуушар болот.

1.8.5.5. Органикалык эмес материалды колдонуу уруксаты жеке колдонуучуларга бир сезон үчүн гана берилет.

1.8.5.8. Көчүрүлгөндөн баштап алгачкы түшүмгө чейин бир өсүү мезгилинде өсүп жетилген түрлөрдүн **көчөттөрүнө (fide)** органикалык эмес материал катары уруксат берилбейт.

1.8.6. Контролдоо органдары төмөнкү шарттар аткарылганда органикалык эмес материалдын рынокко чыгарылышына уруксат бере алат:

(а) Түшүм жыйноодон кийин химиялык иштетүү милдеттүү түрдө жүргүзүлбөгөн болсо;

(б) Материал бир өсүү мезгилинде жетилүүчү көчөт (fide) эмес болсо;

(в) Материал башка бардык органикалык талаптарга ылайык өстүрүлгөн болсо.

Бул берилген уруксаттар **2036-жылдын 31-декабрында** аяктайт.

1.9. Кыртышты башкаруу жана жер семирткичтерди колдонуу

1.9.1. Органикалык өсүмдүк өстүрүүдө кыртыштын органикалык затын сактаган же көбөйткөн, кыртыштын туруктуулугун (стабилдүүлүгүн) жана биоартүрдүүлүгүн жогорулаткан, кыртыштын тыгыздалышын жана эрозиясын алдын алган жер иштетүү жана өстүрүү ыкмалары колдонулат.

1.9.2. Кыртыштын асылдуулугу жана биологиялык активдүүлүгү төмөнкү ыкмалар менен сакталат жана жогорулатылат:

(а) Жайыттар же көп жылдык тоют өсүмдүктөрүнөн тышкары, котормолоп эгүүгө (ротацияга) кирген өсүмдүктөр жана башка жашыл жер семирткичтер үчүн негизги же жабуучу өсүмдүк катары милдеттүү **чанактуу өсүмдүктөрдү (baklagiller)** кошкондо, көп жылдык котормолоп эгүү ыкмасын колдонуу менен;

(б) Жылытмалар (теплицалар) же тоюттан тышкары көп жылдык өсүмдүктөр болгон учурда, өсүмдүк ар түрдүүлүгүнөн тышкары, кыска мөөнөттүү жашыл жер семирткич өсүмдүктөрүн жана чанактууларды колдонуу менен;

(в) Бардык учурларда, артыкчылыктуу түрдө органикалык өндүрүштөн алынган, компосттолгон абалындагы малдын кыгын же органикалык заттарды колдонуу менен.

1.9.3. Эгерде өсүмдүктөрдүн азыктануу муктаждыгы 1.9.1 жана 1.9.2-пункттардагы чаралар менен камсыз кылынбаса, (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык уруксат берилген жер семирткичтер жана кыртышты жакшыртуучу каражаттар гана зарыл болгон өлчөмдө колдонулат. Операторлор бул каражаттардын колдонулган күнү, аталышы, көлөмү жана тиешелүү участоктор боюнча каттоолорду (жазууларды) жүргүзүшөт.

1.9.4. Өткөөл жана органикалык бирдиктерде колдонулган малдын кыгынын жалпы көлөмү жылына бир гектарга **170 кг азоттон** ашпоого тийиш. Бул чек канаттуулардын кыгына, компосттолгон жана кургатылган кыктарга, суюк мал калдыктарына жайылтылат.

1.9.5. Чарба операторлору кыктын ашыкча бөлүгүн жаюу максатында органикалык эрежелерди сактаган башка чарбалар менен жазуу жүзүндөгү кызматташуу келишимдерин түзө алышат. 1.9.4-пункттагы чек бул кызматташтыкка кирген бардык бирдиктердин жалпы негизинде эсептелет.

1.9.6. Микроорганизмдердин препараттары кыртыштын абалын же өсүмдүктөрдүн азык алуу мүмкүнчүлүгүн жакшыртуу үчүн колдонулушу мүмкүн.

1.9.7. Компостту активдештирүү үчүн өсүмдүк тектүү препараттар жана микроорганизмдер колдонулушу мүмкүн.

1.9.8. Минералдык азоттук жер семирткичтер колдонулбайт.

1.9.9. Биодинамикалык препараттар колдонулушу мүмкүн.

1.10. Зыянкечтер жана отоо чөптөр менен күрөшүү

1.10.1. Зыянкечтерден жана отоо чөптөрдөн келген зыянды алдын алуу биринчи кезекте төмөнкү чараларга негизделет:

Табигый душмандар (энтомофагтар);

Түрлөрдү жана сортторду туура тандоо;

Котормолоп эгүү (ротация);

Биофумигация, механикалык жана физикалык ыкмалар;

Соляризация сыяктуу жылуулук менен иштетүү жана корголгон кыртыштарда (жылытмаларда) топуракты үстүртөн (максимум 10 см тереңдикке чейин) буулоо.

1.10.2. Эгерде жогорудагы чаралар жетишсиз болсо, 9 жана 24-беренелерге ылайык уруксат берилген өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары гана колдонулат. Операторлор колдонуунун зарылчылыгын далилдеген документтерди, каражаттын атын, активдүү затын, көлөмүн жана максаттуу зыянкечти камтыган каттоолорду жүргүзүүгө милдеттүү.

1.10.3. Тузактардагы (ловушка) каражаттар айлана-чөйрөгө тарап кетпеши жана өсүмдүккө тийбеши керек. Феромондук тузактарды кошо алганда, бардык тузактар колдонуудан кийин жыйналып, коопсуз жок кылынышы керек.

1.11. Тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн каражаттар

Өсүмдүк өстүрүүдө 24-беренеге ылайык уруксат берилген тазалоо жана дезинфекциялоо каражаттары гана колдонулат. Операторлор алардын колдонулган күнүн, аталышын жана ордун каттоого алышат.

1.12. Каттоо жүргүзүү милдеттүүлүгү

Операторлор ар бир участок (парсер) жана түшүмдүн көлөмү боюнча жазууларды жүргүзүшөт. Сырттан алынган бардык ресурстар (киргизүүлөр) жана өзгөчө жагдайлар (дерогациялар) боюнча далилдүү документтер сакталууга тийиш.

1.13. Кайра иштетилбеген азыктарды даярдоо

Эгерде ишканада кайра иштетүүдөн тышкары даярдоо иштери (тазалоо, сорттоо ж.б.) жүргүзүлсө, аларга II-тиркеменин IV-бөлүмүндөгү жалпы талаптар тиешелүү өзгөртүүлөр менен колдонулат.

2. Айрым өсүмдүктөр жана өсүмдүк азыктары үчүн деталдуу эрежелер

2.1. Козу карын өндүрүүгө тиешелүү эрежелер

Козу карын өндүрүү үчүн **субстраттар**, эгерде алар төмөнкү компоненттерден гана турса, колдонулушу мүмкүн:

(а) Малдын кыгы жана заңы:

- i. Органикалык өндүрүш бирдиктеринен же өткөөл мезгилдин экинчи жылындагы бирдиктерден алынган; же
- ii. 1.9.3-пункт күчүндө болуу шарты менен, эгерде i-подпунктунда аталган каражат жок болсо, компосттоодон мурун малдын кыгы жана заңы (жабуучу материалды жана кошулган сууну кошпогондо) субстраттын жалпы компоненттеринин салмагынын **25%ынан ашпаган** шартта;

(б) (а) пунктунда көрсөтүлгөндөрдөн тышкары, органикалык өндүрүш бирдиктеринен алынган айыл чарба тектүү азыктар;

(в) Химиялык каражаттар менен иштетилбеген **торф (turba)**;

(г) Кесилгенден кийин химиялык каражаттар менен иштетилбеген жыгач;

(д) 1.9.3-пунктта көрсөтүлгөн минералдык азыктар, суу жана топурак.

2.2. Жапайы өсүмдүктөрдү жыйноого тиешелүү эрежелер

Табигый аймактарда, токойлордо жана айыл чарба жерлеринде табигый түрдө өскөн жапайы өсүмдүктөрдү жана алардын бөлүктөрүн жыйноо, төмөнкүлөр сакталган учурда органикалык өндүрүш болуп эсептелет:

(а) Жыйноодон мурун кеминде **үч жылдык** мөөнөт ичинде бул аймактарга (EU) 2018/848 Регламентинин 9 жана 24-беренелерине ылайык уруксат берилгендерден тышкары эч кандай каражат же зат колдонулган эмес;

(б) Жыйноо процесси табигый чөйрөнүн (хабитаттын) тең салмактуулугуна же жыйноо аймагындагы түрлөрдүн сакталышына терс таасирин тийгизбейт.

Операторлор жыйноо жүргүзүлгөн жер, убакыт, түрлөр жана жыйналган көлөм боюнча каттоолорду жүргүзүшөт.

IV-БӨЛҮМ:

Кайра иштетилген тамак-аш азыктарын өндүрүү эрежелери

1. Кайра иштетилген тамак-аш өндүрүшү үчүн жалпы шарттар

1.1. Тамак-аш кошулмалары, технологиялык жардамчы каражаттар жана башка компоненттер, ошондой эле ыштоо (түтөтүү) сыяктуу кайра иштетүү ыкмалары **Жакшы өндүрүштүк практика (GMP)** принциптерине ылайык келиши керек. Адам ден соолугуна коркунуч келтирбеген, азыктын курамында кабыл алынгыс өзгөрүүлөргө же органолептикалык касиеттеринин (даамы, жыты, көрүнүшү) начарлашына жол бербеген сапат стандарттарын камсыз кылуучу сапат кепилдиги.

1.2. Операторлор критикалык кайра иштетүү кадамдарын системалуу аныктоого негизделген процедураларды түзүшөт жана жаңыртышат.

1.3. 1.2-пунктта аталган жол-жоболордун колдонулушу өндүрүлгөн кайра иштетилген продукциянын ар дайым ушул Регламентке шайкеш келүүсүн камсыз кылууга тийиш.

1.4. Операторлор төмөнкүлөрдү аткарышат:

(а) Алдын алуу чараларын колдонуу жана алардын каттоолорун жүргүзүү;

(б) Тийиштүү тазалоо чараларын камсыздоо, алардын натыйжалуулугун көзөмөлдөө;

(в) Органикалык эмес азыктардын "органикалык" деп белгиленип рынокко чыгып кетпешин кепилдөө.

1.5. Органикалык, өтмө курактагы (конверсиялык) жана органикалык эмес кайра иштетилген продукцияларды даярдоо убакыт же мейкиндик боюнча бири-биринен өзүнчө жүргүзүлүүгө тийиш. Тиешелүү кайра иштетүү бирдигинде органикалык, өтмө курактагы жана органикалык эмес продукциялар кандай гана айкалышта болбосун даярдалган же сакталган учурларда, оператор төмөнкүлөрдү аткарууга милдеттүү:

а) компетенттүү органга же зарыл болгон учурда контролдоочу органга же контролдоочу уюмга тийиштүү түрдө маалымдоого;

б) өндүрүш цикли аяктаганга чейин, продукциянын башка түрлөрү (органикалык, өтмө курактагы же органикалык эмес) менен аткарылуучу ушул сыяктуу операциялардан мейкиндик же убакыт боюнча өзүнчө бөлүү менен процесстерди үзгүлтүксүз жүргүзүүгө;

в) операцияларга чейин жана андан кийин органикалык, өтмө курактагы жана органикалык эмес продукцияларды бири-биринен мейкиндик же убакыт боюнча өзүнчө сактоого;

г) бардык операциялардын жана кайра иштетилген көлөмдөрдүн жаңыланган реестрин даяр кармап турууга;

д) партияларды идентификациялоону камсыз кылуу жана органикалык, өтмө курактагы жана органикалык эмес продукциялардын өз ара аралашып кетүүсүн же алмашылышын болтурбоо үчүн зарыл чараларды көрүүгө;

е) органикалык же өтмө курактагы продукциялар менен операцияларды өндүрүштүк жабдууларды тийиштүү түрдө тазалагандан кийин гана жүргүзүүгө.

1.6. Органикалык тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдө жана сактоодо жоголгон касиеттерди калыбына келтирүүчү, органикалык тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдөгү шалаакылыктын кесепеттерин оңдоочу же органикалык тамак-аш азыгы катары рынокко чыгарууга багытталган продукциянын чыныгы табияты боюнча башкача жол менен жаңылыштыкка алып келиши мүмкүн болгон продукциялар, заттар жана ыкмалар колдонулбоого тийиш.

1.7. Эгерде операторлор (EU) 2018/848 Регламентинин 25-беренесине ылайык, кайра иштетилген органикалык тамак-аш азыктарын өндүрүү үчүн органикалык эмес айыл чарба ингредиенттерин колдонууга уруксат алышкан же колдонушкан болсо, анда ушул

2. Кайра иштетилген тамак-аш азыктарын өндүрүүгө карата деталдуу талаптар

2.1. Кайра иштетилген органикалык тамак-аш азыктарынын курамына карата төмөнкү шарттар колдонулат: а) продукция негизинен айыл чарба ингредиенттеринен же (EU) 2018/848 Регламентинин I-тиркемесинде көрсөтүлгөн тамак-аш катары колдонууга багытталган продукциялардан өндүрүлүүгө тийиш; продукциянын негизинен ушул азыктардан өндүрүлгөндүгүн аныктоо максатында, кошулган суу жана туз эсепке алынбайт;

б) органикалык ингредиент өзүнүн органикалык эмес формасындагы ушундай эле ингредиент менен бирге курамда болбоого тийиш;

в) өтмө курактагы (конверсиялык) ингредиент өзүнүн органикалык же органикалык эмес формасындагы ушундай эле ингредиент менен бирге курамда болбоого тийиш.

2.2. Тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдө белгилүү бир продукцияларды жана заттарды колдонуу

2.2.1. Тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдө (шарап секторунун продукциялары менен заттарын эске албаганда, алар үчүн VI-бөлүктүн 2-пункту колдонулат, ошондой эле ачыткыларды эске албаганда, алар үчүн VII-бөлүктүн 1.3-пункту колдонулат) органикалык өндүрүштө колдонуу үчүн (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине же 25-беренесине ылайык уруксат берилген тамак-аш кошулмалары, технологиялык көмөкчү каражаттар жана органикалык эмес айыл чарба ингредиенттери, ошондой эле 2.2.2-пунктта аталган продукциялар менен заттар гана колдонулушу мүмкүн.

2.2.2. Тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдө төмөнкү продукциялар жана заттар колдонулушу мүмкүн:

а) тамак-ашты кайра иштетүүдө адатта колдонулуучу микроорганизмдердин препараттары жана тамак-аш ферменттери; бул учурда тамак-аш кошулмасы катары колдонула турган тамак-аш ферменттерине органикалык өндүрүштө колдонуу үчүн (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык уруксат берилген болуусу шарт;

б) (EC) № 1334/2008 Регламентинин 3(2)-беренесинин (в) жана (г)(i) подпункттарында аныкталган жана аталган Регламенттин 16(2), 16(3) жана 16(4)-беренелерине ылайык табигый жыпар жыттуу заттар (ароматизаторлор) же табигый жыпар жыттуу препараттар катары этикеткаланган заттар жана продукциялар;

в) (ЕС) № 1333/2008 Регламентинин 17-беренесине ылайык, этти жана жумуртканын кабыгын тамгалоо (мөөр басуу) үчүн боёктор;

г) жылдын белгилүү бир мезгилинде рынокко чыгаруу максатында өндүрүлгөн бышырылган жумурткалардын кабыгын салттуу кооздоп боёо үчүн табигый боёктор жана табигый каптама заттар;

е) тамак-ашты кайра иштетүүдө жалпы колдонулуучу ичүүчү суу жана органикалык же органикалык эмес түз (негизги компоненттери катары натрий хлориди же калий хлориди болгон);

ф) минералдар (анын ичинде микроэлементтер), витаминдер, аминокислоталар жана микронутриенттер, төмөнкү шарттар аткарылганда:

(i) аларды кадимки керектөөдөгү тамак-аш азыктарына колдонуу Биримдиктин укуктук жоболору же Биримдиктин укугуна шайкеш келген улуттук укуктук жоболор тарабынан «түз укуктук негизде талап кылынган» мүнөзгө ээ болушу керек; мунун натыйжасында, эгерде ал минералдар, витаминдер, аминокислоталар же микронутриенттер кошулбаса, аталган тамак-аш азыгы кадимки керектөөдөгү тамак-аш катары рынокко такыр чыгарылбай турган учурларда; же

(ii) ден соолукка же тамактанууга байланыштуу өзгөчө мүнөздөмөлөргө же таасирлерге ээ, же болбосо керектөөчүлөрдүн өзгөчө топторунун муктаждыктарына багытталып рынокко чыгарылган тамак-аш азыктарына карата:

— Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) № 609/2013 Регламентинин 1(1)-беренесинин (а) жана (б) подпункттарында аталган продукцияларда, алардын колдонулушуна аталган Регламент жана тиешелүү продукциялар үчүн ушул Регламенттин 11(1)-беренесинин негизинде кабыл алынган актылар тарабынан уруксат берилген болсо, же

— Комиссиянын 2006/125/ЕС Директивасы тарабынан жөнгө салынган продукцияларда, алардын колдонулушуна аталган Директива тарабынан уруксат берилген болсо.

2.2.3. Кайра иштетүүдө тазалоо жана дезинфекциялоо максатында тек гана (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык кайра иштетүүдө колдонууга уруксат берилген тазалоочу жана дезинфекциялоочу продукциялар гана колдонулушу керек.

2.2.4. (EU) 2018/848 Регламентинин 30(5)-беренесинде аталган эсепти жүргүзүү максатында төмөнкү эрежелер колдонулат:

а) органикалык өндүрүштө колдонуу үчүн (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык уруксат берилген белгилүү бир тамак-аш кошулмалары айыл чарба ингредиенттери катары эсептелет;

б) 2.2.2-пункттун (а), (в), (г), (е) жана (ф) подпункттарында аталган препараттар жана заттар айыл чарба ингредиенттери катары эсептелбейт;

в) ачыткылар жана ачыткы продукциялары айыл чарба ингредиенттери катары эсептелет.

2.3. Операторлор тамак-аш өндүрүшүндө колдонулган ар кандай кирүүчү материалдардын (ингредиенттердин) эсебин жүргүзүшү керек. Курамдуу (композиттик) продукциялар өндүрүлгөн учурда, кирүүчү жана чыгуучу материалдардын көлөмүн көрсөткөн толук рецепттер/формулар компетенттүү орган же контролдоочу уюм үчүн даяр кармалып турууга тийиш.

III-ТИРКЕМЕ

ПРОДУКЦИЯЛАРДЫ ЖЫЙНОО, ТАҢГАКТОО, ТАШУУ ЖАНА САКТОО

1. Продукцияларды жыйноо жана даярдоо бирдиктерине ташуу

Операторлор органикалык, өткөөл мезгилдеги жана органикалык эмес продукциялардын ортосундагы мүмкүн болгон аралашууну же алмашууну алдын алуу жана продукциянын статусун так аныктоо үчүн тийиштүү чаралар көрүлгөн шартта, аларды бир эле учурда (параллель) жыйноо иштерин жүргүзө алышат.

2. Продукцияларды таңгактоо жана башка операторлорго же бирдиктерге ташуу

2.1. Берилүүчү маалыматтар

2.1.1. Органикалык жана өткөөл мезгилдеги продукциялар башка операторлорго (дүң жана чекене сатуучуларды кошкондо) тийиштүү таңгактарда, жабык идиштерде же транспорт каражаттарында гана

ташылышы керек. Таңгактын мөөрү (пломбасы) бузулбастан ичиндеги маалыматты өзгөртүү мүмкүн болбогондой жабылышы жана этикеткасында төмөнкү маалыматтар камтылышы шарт:

- (а) Оператордун (жана эгер башка болсо, продукциянын ээсинин же сатуучусунун) аты-жөнү жана дареги;
- (б) Продукциянын аталышы;
- (в) Контролдоо органынын аталышы же коддук номери;
- (г) Партияны (lot) идентификациялоо белгиси.

2.2. Таңгактарды же транспортту пломбалоо төмөнкү учурларда милдеттүү эмес:

- (а) Ташуу процесси түздөн-түз органикалык контролдоо тутумундагы эки оператордун ортосунда болсо;
- (б) Жүк бир гана типтеги (же органикалык, же өткөөл) продукциядан турса;
- (в) Продукцияны коштогон документтерде 2.1-пункттагы маалыматтар болсо.

5. Башка операторлордон же бирдиктерден продукцияларды кабыл алуу

Продукцияны кабыл алууда оператор таңгактын бүтүндүгүн жана этикеткадагы маалыматтардын коштоочу документтерге шайкештигин текшерет (кайчылаш текшерүү). Бул текшерүүнүн жыйынтыгы тиешелүү каттоолордо (жазууларда) так көрсөтүлүшү керек.

6. Үчүнчү өлкөлөрдөн келген продукцияларды кабыл алуунун өзгөчө эрежелери

Үчүнчү өлкөлөрдөн импорттолгон продукциялар экспорттоочуну жана партияны аныктоого мүмкүндүк берген мөөр басылган идиштерде ташылат жана аларга Контролдоо сертификаты (COI) тиркелет. Продукцияны кабыл алган жак пломбанын бүтүндүгүн жана сертификаттын жүктөгү продукцияга шайкештигин текшерүүгө милдеттүү.

7. Продукцияларды сактоо

7.1. Сактоо аймактары органикалык продукциянын башка заттар менен аралашуусун же булгануусун алдын ала тургандай башкарылышы керек.

7.2. Органикалык эмес ресурстар (жер семирткич, пестицид ж.б.) органикалык өндүрүш бирдиктеринде сакталбашы керек.

7.3. Аллопатиялык ветеринардык дары-дармектер (антибиотиктерди кошкондо), эгерде алар ветеринар тарабынан рецепт менен берилсе жана атайын көзөмөлдөгү жерде сакталса, чарбада болушуна уруксат берилет.

7.4. Операторлор органикалык, өткөөл же органикалык эмес продукцияларды каалаган айкалышта башкарган жана органикалык же өткөөл продукциялар башка айыл чарба азыктары же тамак-аш азыктары да сакталган сактоочу жайларда сакталган учурларда:

- (а) органикалык же өткөөл продукциялар башка айыл чарба азыктарынан же тамак-аш азыктарынан өзүнчө кармалат;
- (б) жөнөтмөлөрдү идентификациялоону камсыз кылуу жана органикалык, өткөөл жана органикалык эмес продукциялардын ортосундагы аралашууларды же алмашууларды алдын алуу үчүн бардык чаралар көрүлөт;
- (в) натыйжалуулугу текшерилген тийиштүү тазалоо чаралары органикалык же өткөөл продукцияларды сактоодон мурун колдонулушу керек жана операторлор бул иш-аракеттердин каттоолорун (жазууларын) жүргүзүүгө тийиш.

7.5. Бул максатта сактоочу жайларда (EU) 2018/848 Регламентинин 24-беренесине ылайык органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген тазалоо жана дезинфекциялоо каражаттары гана колдонулат.

(EU) 2020/464 – Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2018/848 Регламентин ишке ашыруу үчүн, өткөөл мезгилдин бир бөлүгү катары мезгилдерди артка карай таануу үчүн зарыл болгон документтерге тиешелүү эрежелерди белгилеген 2020-жылдын 26-мартындагы Комиссиянын Ишке ашыруу регламенти.

IV БӨЛҮМ

КАЙРА ИШТЕТИЛГЕН ТАМАК-АШ ЖАНА ТОЮТ

23-берене. Тамак-аш азыктарын кайра иштетүүдө уруксат берилген технологиялар

1. Тамак-аш азыктарын органикалык өндүрүштө кайра иштетүүдө, (EU) 2018/848 Регламентинин II бөлүмүндө белгиленген принциптерге, өзгөчө 7-беренедө көрсөтүлгөн органикалык тамак-аш азыктарын кайра иштетүүгө колдонулуучу конкреттүү принциптерге, (EU) 2018/848 Регламентинин III бөлүмүнүн тиешелүү эрежелерине жана II тиркеменин IV бөлүмүндө белгиленген деталдуу өндүрүш эрежелерине ылайык келген технологияларга гана уруксат берилет.

2. (EU) 2018/848 Регламентинин II тиркемесинин VI бөлүмүнүн 3-пунктуна зыян келтирбестен, органикалык чийки заттарды даярдоо үчүн колдонулганда ион алмашуу жана адсорбциялык чайыр технологияларына төмөнкү учурларда уруксат берилет:

(а) (EU) 609/2013 Регламентинин 1(1)-беренесинин (а) жана (б) подпунктарында аталган продукциялар үчүн, эгерде бул технологияларды колдонуу аталган Регламенттин талаптарын жана тиешелүү продукциялар үчүн аталган Регламенттин 11(1)-беренесинин негизинде кабыл алынган мыйзамдарды аткаруу үчүн зарыл болсо; же

(б) 2006/125/ЕС Директивасы менен жөнгө салынган продукциялар үчүн, бул технологияларды колдонуу аталган Директиванын талаптарын аткаруу үчүн зарыл болсо.

Буга ылайык; Төмөнкү продукциялардын чийки заттарын даярдоодо ион алмашуу жана адсорбциялык чайыр технологиялары колдонулушу мүмкүн:

(i) ымыркайлар үчүн сүт аралашмалары жана кийинки аралашмалар; (ii) дан негизиндеги кайра иштетилген балдар тамак-аштары жана ымыркайлар үчүн тамак-аш; (iii) дан негизиндеги кайра иштетилген тамак-аштар; (iv) дан негизиндегилерден тышкары ымыркайлар үчүн тамак-аштар.

Жогорудагы продукциялар үчүн аталган технологияларды колдонгон операторлор, бул ишке ашыруу (EU) 609/2013 Регламентинин же 2006/125/ЕС Директивасынын талаптарын аткаруу үчүн зарыл экенин далилдеши керек.

(EU) 2020/2146 – 2020-жылдын 24-сентябрындагы Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2018/848 Регламентин толуктаган, органикалык өндүрүштө өзгөчө өндүрүш эрежелерин белгилеген Регламент.

3-берене. (EU) 2018/848 Регламентинен айрым өзгөчө жагдайлар

1. (EU) 2018/848 Регламентинин II тиркемесинин I бөлүмүнүн 1.8.1-пунктунан өзгөчө жагдай катары, өсүмдүк өстүрүү материалынан тышкары өсүмдүктөрдү жана өсүмдүк азыктарын өндүрүү үчүн, органикалык же өткөөл мезгилдеги өсүмдүк өстүрүү материалын колдонуу мүмкүн болбогон учурларда, (EU) 2018/848 Регламентинин II тиркемесинин I бөлүмүнүн 1.8.5.3-пунктунда жана тиешелүү учурларда I бөлүмдүн

1.7-беренесинде белгиленген талаптар сакталган шартта, органикалык эмес өсүмдүк өстүрүү материалы колдонулушу мүмкүн.

(EU) 2021/279 – Органикалык өндүрүштө жана органикалык продукцияларды этикеткалоодо, көзөмөлдөө мүмкүнчүлүгүн (traceability) жана шайкештикти камсыз кылууга багытталган контролдоо жана башка чаралар боюнча Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2018/848 Регламентин ишке ашыруунун деталдуу эрежелерин белгилеген 2021-жылдын 22-февралындагы Ишке ашыруу регламенти.

1-берене. Уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын болушунан улам шайкешсиздик шектенүүсү болгон учурда оператор тарабынан аткарылуучу процедуралык кадамдар

1. (EU) 2018/848 Регламентинин 28(2)(b)-беренесине ылайык шектенүүнүн далилденүүсүн текшерүү үчүн оператор төмөнкү элементтерди эске алат:

(а) Шайкешсиздик шектенүүсү органикалык же өткөөл мезгилдеги продукцияга тиешелүү болгон учурларда, оператор төмөнкүлөрдү текшерет:

(i) органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциянын этикеткасындагы маалыматтар менен коштоочу документтердеги маалыматтардын шайкештиги;

(ii) жеткирүүчү тарабынан берилген сертификаттагы маалыматтардын иш жүзүндө сатып алынган продукцияга тиешелүүлүгү;

(б) Уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын болушунун себеби оператордун көзөмөлүндө экендиги тууралуу шектенүү болсо, оператор уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын болушунун мүмкүн болгон себептерин иликтеши керек.

2.Оператор (EU) 2018/848 Регламентинин 28(2)(d)-беренесине ылайык, ырасталган шектенүү жөнүндө же шектенүүнү жокко чыгаруу мүмкүн болбогон учурларда ыйгарым укуктуу органга же контролдоо органына/уюмуна төмөнкү элементтерди (эгер бар болсо) сунуштайт:

(а) жеткирүүчүгө тиешелүү маалыматтар жана документтер (жөнөтмө кагазы, эсеп-фактура, жеткирүүчүнүн сертификаты, Органикалык продукциялар үчүн контролдоо сертификаты (COI));

(б) продукциянын лотту (партияны) идентификациялоосу, запастагы көлөмү жана сатылган продукциянын көлөмү менен анын көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгү (traceability);

(в) тиешелүү жана колдо болгон учурда аккредитацияланган лабораториядан алынган жыйынтыктар;

(г) үлгү (нуска) алуунун убактысы, орду жана ыкмасы деталдаштырылган үлгү алуу формасы;(д) уруксат берилбеген конкреттүү каражат же зат боюнча мурунку шектенүүлөр тууралуу каалаган маалымат;

(е) окуяны тактоо үчүн башка бардык тиешелүү документтер.

2-берене. Расмий иликтөөнүн методологиясы

1.(EU) 2018/848 Регламентинин 38(2)-беренесине зыян келтирбестен, аталган Регламенттин 29(1)(а)-беренесинде каралган расмий иликтөөнү жүргүзүүдө ыйгарым укуктуу органдар же контролдоо органдары/уюмдары кеминде төмөнкүлөрдү аныкташат:

а. Тиешелүү органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциялардын аталышы, партиясын (лотту) идентификациялоо, менчик укугу жана физикалык жайгашкан орду;б. Тиешелүү продукциялардын дагы эле органикалык же өткөөл мезгилдеги продукция катары рынокко чыгарылып жаткандыгы же органикалык өндүрүштө колдонулуп жаткандыгы;

в. Уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын түрү, аталышы, көлөмү жана башка тиешелүү маалыматтар (мисалы: жарым ажыроо мезгили, колдонууга уруксат берилген тармактары);

г. Жеткирүү чынжырындагы башка контролдоо органдары жана бул уюмдардан алынган маалыматтар;

д. Өндүрүүнүн, даярдоонун, сактоонун же бөлүштүрүүнүн кайсы этабында жана өзгөчө өсүмдүк өстүрүү үчүн уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын так кайсы жерде табылгандыгы, үлгү түшүм жыйноого чейин же жыйналгандан кийин алынгандыгы;

е. Жеткирүү чынжырындагы башка операторлордун жабыркагандыгы же жабыркабагандыгы;

ж. Органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциялар жана тиешелүү операторлор жөнүндө мурунку расмий иликтөөлөрдүн жыйынтыктары.

2.Расмий иликтөө тийиштүү ыкмаларды жана техникаларды колдонуу менен жүргүзүлөт.

3.Расмий иликтөө кеминде төмөнкүдөй корутундуларга келиши керек:

(а) органикалык жана өткөөл мезгилдеги продукциялардын бүтүндүгү (ишенимдүүлүгү);

(б) уруксат берилбеген каражаттардын же заттардын болушунун булагы жана себеби;

(в) (EU) 2018/848 Регламентинин 29(2)-беренесинин (а), (б) жана (в) подпункттарында каралган элементтер.

4.Ыйгарым укуктуу органдар же контролдоо органдары/уюмдары ар бир расмий иликтөө үчүн корутунду отчет даярдайт. Бул отчет төмөнкүлөрдү камтыйт:

(а) бул беренеге ылайык талап кылынган конкреттүү элементтердин жазуулары;

(б) бул расмий иликтөөгө байланыштуу ыйгарым укуктуу орган, башка контролдоо органдары жана Комиссия менен бөлүшүлгөн маалыматтардын жазуулары.

4-берене. Операторлор тобунун курамы жана көлөмү

Операторлор тобунун мүчөсү, операторлор тобу продукцияга байланыштуу ар башка ишмердүүлүк менен алектенген учурда дагы, белгилүү бир продукция үчүн бир гана операторлор тобуна катталат. Бир операторлор тобунун максималдуу көлөмү 2 000 мүчөдөн турушу мүмкүн. (EU) 2021/279 Регламенти күчүнө киргенге чейин, (ЕС) 834/2007, (ЕС) 889/2008 жана (ЕС) 1235/2008 Регламенттерине баш ийген үчүнчү өлкөлөрдөгү операторлор

топтору жана анын максималдуу көлөмү боюнча маанилүү административдик, укуктук жана түзүмдүк өзгөртүүлөргө муктаж болгон операторлор топтору кечинде 2025-жылдын 1-январынан тартып бул жобого баш ийүүлөрү керек.

5-берене. Операторлор тобуна тиешелүү документтер жана каттоолор

Операторлор топтору ички контролдоо системасынын (ICS) максаттарында төмөнкү документтерди жана каттоолорду жүргүзүшөт:

(а) Ар бир мүчөнүн каттоолоруна негизделип, ар бир мүчө үчүн төмөнкү элементтерди камтыган операторлор тобунун мүчөлөрүнүн тизмеси:

(i) аты-жөнү жана идентификациялык маалыматтары (коддук номери);

(ii) байланыш маалыматтары;

(iii) катталган күнү;

(iv) мүчөнүн башкаруусундагы; органикалык, өткөөл мезгилдеги же органикалык эмес өндүрүш бирдиктери өз-өзүнчө көрсөтүлгөн жалпы жер аянты;

(v) ар бир өндүрүштүк бирдик жана/же ишмердүүлүк жөнүндө маалымат: көлөмү, жайгашкан жери, эгер бар болсо картасы, продукция, өткөөл мезгилдин башталган күнү жана түшүмдү болжолдоолор;

(vi) ICS контролерунун атын көрсөтүү менен акыркы ички контролдоо күнү;

(vii) Контролердун аты көрсөтүлүп, Başak Ekolojik тарабынан жүргүзүлгөн акыркы расмий контролдоо күнү;

(viii) тизменин күнү жана версиясы.

(б) Мүчөнүн укуктарын жана жоопкерчиликтерин камтыган, юридикалык жак катары мүчө менен операторлор тобунун ортосунда түзүлгөн мүчөлүк келишимдери.

(в) ICS контролеру жана операторлор тобунун текшерилген мүчөсү тарабынан кол коюлган, кеминде төмөнкү элементтерди камтыган ички контролдоо отчеттору:

(i) (EU) 2018/848 Регламентинин 36(1)(а)-беренесинде аталган ишмердүүлүктөр текшерүүгө дуушар болгон учурда, мүчөнүн аты жана сатып алуу жана жыйноо борборлорун кошо алганда, өндүрүш бирдигинин же объекттеринин жайгашкан жери;

(ii) ички контролдоонун күнү, башталган жана аяктаган убактысы;

(iii) контролдоо жыйынтыктары (табылгалары);

(iv) текшерүүнүн көлөмү/алкагы;

(v) отчеттун түзүлгөн күнү;

(vi) ички контролердун аты.

(г) ICS контролерлорунун төмөнкүлөрдөн турган окутуу каттоолору:

(i) окутуу күнү;

(ii) окутуунун темасы;

(iii) окутуучунун аты-жөнү;

(iv) окууну алгандын колу;

(v) тиешелүү учурларда, алынган билимди баалоо.

(д) Операторлор тобунун мүчөлөрүнүн окутуу каттоолору.

(е) Аныкталган шайкешсиздик учурунда ICS менеджери тарабынан көрүлгөн чаралардын каттоолору төмөнкүлөрдү камтыйт:

(i) шайкешсиздик учурунда; ишмердүүлүгү токтотулгандар, чыгарылгандар же жаңы өткөөл мезгил программасына кирүүгө тийиш болгондорду кошкондо, чара көрүлгөн мүчөлөр;

(ii) аныкталган шайкешсиздиктин документтештирилиши;

(iii) көрүлгөн чаралардын көзөмөлдөнүшүнүн документтештирилиши.

(ж) Көлөмдөргө тиешелүү маалыматтарды кошкондо, тиешелүү болгон учурда төмөнкү ишмердүүлүктөргө тиешелүү көзөмөлдөө мүмкүнчүлүгүнүн (traceability) каттоолору:

(i) өсүмдүк өстүрүү материалын кошкондо, чарбалык ресурстарды (киргизүүлөрдү) топ тарабынан сатып алуу жана бөлүштүрүү;

(ii) түшүм жыйноону кошкондо өндүрүш;

(iii) сактоо;

(iv) даярдоо;

(v) ар бир мүчөдөн продукцияларды бирдиктүү маркетинг системасына өткөрүү;

(vi) Операторлор тобу тарабынан продукцияларды рынокко чыгаруу.

(з) Субподряддык иштердин мүнөзү жөнүндө маалыматтарды кошкондо, оператор менен субподрядчылардын ортосундагы жазуу жүзүндөгү келишимдер жана контракттар.

(и) ICS менеджеринын дайындалышы.

(й) ICS контролерлорунун тизмеси, ошондой эле алардын дайындалышы.

Биринчи абзацтын (а) подпунктунда аталган мүчөлөрдүн тизмеси (а)(i)ден (viii)ге чейинки пункттарда саналган элементтерде кандайдыр бир өзгөртүү болгондон кийин ICS менеджери тарабынан жаңырытылат жана ички контролдоодон же расмий контролдоодон келип чыккан шайкешсиздик учурунда, мүчөлөрдүн ичинен кимдир бирөөнүн ишмердүүлүгү токтотулганы же чыгарылганы тизмеде көрсөтүлөт.

6-берене. ICS менеджери тарабынан берилүүчү билдирүүлөр

ICS менеджери төмөнкү маалыматтарды ыйгарым укуктуу органга же тиешелүү учурларда контролдоо органына/уюмуна дароо билдирүүгө милдеттүү:

(а) ар кандай олуттуу (мажордук) жана критикалык шайкешсиздик шектенүүсү;

(б) мүчөнүн же өндүрүш бирдигинин же объекттердин (сатып алуу жана жыйноо борборлорун кошкондо) топтогу ишмердүүлүгүнүн токтотулушу же чыгарылышы;

(в) тиешелүү мүчөнүн же мүчөлөрдүн атын, тиешелүү көлөмдөрдү жана партияны (лотту) идентификациялоочу маалыматтарды кошкондо, продукцияны органикалык же өткөөл мезгилдеги продукция катары рынокко чыгарууга тыюу салынышы.

(EU) 2021/771 – Органикалык өндүрүштөгү расмий контролдоонун жана операторлор топторун расмий контролдоонун алкагында документтик эсептерди текшерүү үчүн белгилүү бир критерийлерди жана шарттарды белгилеген, Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2018/848 Регламентин толуктаган, 2021-жылдын 21-январындагы Регламент.

2-берене. Операторлор тобун расмий контролдоо

1. Операторлор тобунун шайкештигин ырастоо жана верификациялоо үчүн ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму ички контролдоо системаларын (ICS) баалоого компетенттүү контролерлорду дайындайт.

2. Операторлор тобунун Ички контролдоо системасынын түзүлүшүн, иштешин жана сакталышын баалоо максатында ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму кеминде төмөнкүлөрдү аныктайт:

(а) ишке киргизилген Ички контролдоо системасынын документтештирилген процедуралары (EU) 2018/848 Регламентинде белгиленген талаптарга, ошондой эле (EU) 2021/279 Регламентинин 5-беренесине шайкеш келет;

(б) ар бир мүчө үчүн зарыл маалыматтарды камтыган операторлор тобунун мүчөлөрүнүн тизмеси үзгүлтүксүз жаңыртылат жана сертификациянын алкагына шайкеш келет;

(в) операторлор тобунун бардык мүчөлөрү топко катышуу мезгилинде бул нускамада көрсөтүлгөн критерийлерди сакташат;

(г) ICS контролерлорунун саны, окутуусу жана компетенттүүлүгү пропорционалдуу жана жетиштүү, ошондой эле ICS контролерлорунун кызыкчылыктар кагылышы жок;

(д) операторлор тобунун бардык мүчөлөрүнүн жана ишмердүүлүгүнүн, анын ичинде сатып алуу жана жыйноо борборлорун кошкондо өндүрүш бирдиктеринин же объекттердин ички контролдоосу жылына кеминде бир жолу жүргүзүлгөн жана документтештирилген;

(е) жаңы мүчөлөр же жаңы өндүрүш бирдиктери жана жаңы сатып алуу жана жыйноо борборлорун кошкондо иштеп жаткан мүчөлөрдүн жаңы ишмердүүлүктөрү, Ички контролдоо системасынын документтештирилген процедураларына ылайык даярдалган ички контролдоо отчетунун негизинде ICS менеджери тарабынан бекитилгенден кийин кабыл алынган;

(ж) ICS менеджери шайкешсиздик учурунда Ички контролдоо системасынын документтештирилген процедураларына ылайык ишке ашырылган тийиштүү чараларды, анын ичинде алардын көзөмөлүн жүргүзөт;

(з) ICS менеджеринин ыйгарым укуктуу органга же тиешелүү учурларда контролдоо органына же уюмуна берген билдирүүлөрү тийиштүү жана жетиштүү болуп саналат;

(и) бардык продукциялар жана операторлор тобунун мүчөлөрү үчүн ички көзөмөлдөө мүмкүнчүлүгү (traceability), болжолдонгон түшүмдүүлүк жана операторлор тобунун ар бир мүчөсүнүн алган түшүмүн кайчылаш текшерүү аркылуу камсыз кылынат;

(й) операторлор тобунун мүчөлөрү Ички контролдоо системасынын (ICS) процедуралары жана (EU) 2018/848 Регламентинин талаптары жөнүндө өз тилдеринде жетиштүү окутуу алышат.

3. Ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму (EU) 2018/848 Регламентинин 38(4)(d)-беренесине ылайык, кайра текшерүү үчүн операторлор тобунун мүчөлөрүн тандап алуу максатында тобокелдиктерди баалоону жүргүзөт. Мында кеминде өндүрүштүн көлөмү жана баасы, ошондой эле (EU) 2018/848 Регламентинин жоболоруна шайкешсиздик ыктымалдыгын баалоо эске алынат. Кайра текшерүү тандалган мүчөлөрдүн катышуусунда физикалык түрдө жеринде жүргүзүлөт.

4. Ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму операторлор тобунун түрүнө, түзүмүнө, көлөмүнө, продукцияларына, ишмердүүлүгүнө жана органикалык өндүрүш көлөмүнө пропорционалдуу түрдө операторлор тобун контролдоо үчүн акылга сыярлык мөөнөттү пландаштырат.

5. Ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму ICS контролерлорунун компетенттүүлүгүн жана билимдерин ырастоо үчүн күбөлүк аудиттерди (witness audits) жүргүзөт.

6. Ыйгарым укуктуу орган же тиешелүү учурларда контролдоо органы же уюму ICS контролерлору тарабынан аныкталбаган шайкешсиздиктердин санына, көйгөйлөрдү иликтөөнүн жыйынтыктарына жана шайкешсиздиктердин категорияларына жараша ICS тутумунда жетишсиздик бар-жогун баалайт.

(ЕБ) 2021/1698 – Үчүнчү өлкөлөрдөгү органикалык сертификатталган операторлорду, операторлор топторун жана органикалык продукцияларды контролдоону жүзөгө ашырууга компетенттүү болгон контролдоо органдарын жана контролдоо уюмдарын таануу процедураларын, аларды көзөмөлдөө эрежелерин жана бул контролдоо органдары менен уюмдары тарабынан аткарыла турган контролдоо жана башка иш-аракеттердин эрежелерин белгилеген, Европарламенттин жана Кеңештин (ЕБ) 2018/848 Регламентин толуктоочу 2021-жылдын 13-июлундагы Регламент.

III-БӨЛҮМ

КОНТРОЛДОО ОРГАНДАРЫ ЖАНА УЮМДАРЫ ТАРАБЫНАН ОПЕРАТОРЛОРДУ ЖАНА ОПЕРАТОРЛОР ТОПТОРУН КОНТРОЛДОО

9-берене. Жалпы жоболор

1. Үчүнчү өлкөлөрдөгү операторлор жана операторлор топтору тарабынан (EU) 2018/848 Регламентине шайкештикти ырастоо үчүн контролдоо органдары жана уюмдары тарабынан жүргүзүлүүчү контролдоо иштери төмөнкүлөрдү камтыйт:

(а) Өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн ар бир этабында (EU) 2018/848 Регламентинин 9(6) жана 28-беренелеринде аталган алдын алуу жана сактык чараларынын аткарылышын верификациялоо (ырастоо);(б) Оператордун курамында органикалык эмес же өткөөл мезгилдеги өндүрүш бирдиктери болгон учурда: органикалык, өткөөл жана органикалык эмес бирдиктердин, аларда өндүрүлгөн продукциялардын жана колдонулган заттардын ортосунда так жана натыйжалуу бөлүнүүнү камсыз кылуу үчүн каттоолорду жана колдонулган чараларды же процедураларды текшерүү. Бул текшерүү өткөөл мезгилдин бир бөлүгү катары артка карай таанылган участкаларду жана органикалык эмес бирдиктерди контролдоону да камтыйт;

(в) Органикалык, өткөөл жана органикалык эмес продукциялар бир убакта жыйналганда, бир эле бөлүмдө даярдалганда же сакталганда: операциялардын убакыт же мейкиндик боюнча бөлүнүп аткарылышын, тазалоо чараларын, продукциялардын ар дайым идентификацияланышын жана ар бир партиянын (лоттун) жеке участкактон жыйноо борборуна чейинки көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн (traceability) текшерүү.

2. Шайкештикти текшерүү үчүн контролдоо иштери өндүрүштүн бардык этаптарында **тобокелдикке негизделген** тартипте жана тийиштүү жыштыкта, төмөнкү элементтерди эске алуу менен аныкталган шайкешсиздик ыктымалдыгынын негизинде жүргүзүлөт:

(а) Операторлордун же топтордун түрү, көлөмү, түзүмү жана топко кошулган жаңы мүчөлөрдүн саны;

(б) Ишмердүүлүктүн же операциялардын орду жана татаалдыгы;

(в) Оператордун органикалык өндүрүш тармагында иштеген убактысынын узактыгы;

(г) Буга чейинки контролдоо иштеринин жыйынтыктары;

(д) Операторлор тобу болгон учурда – ички контролдоо системасынын (ICS) ички аудиттеринин жыйынтыктары;

(е) Чарбада органикалык эмес же өткөөл мезгилдеги бирдиктердин бар-жогу;

(ж) Продукциялардын түрү, көлөмү жана баасы;

(з) Продукциялардын аралашуу же уруксат берилбеген заттар менен булгануу тобокелдиги;

(и) Оператор тарабынан колдонулган өзгөчө жагдайлар (дерогациялар);

(к) Шайкешсиздик үчүн критикалык чекиттер;

(л) Субподряддык ишмердүүлүктөр;

(м) Керектөөчүлөрдүн жаңылыш багытталышына (алданышына) алып келе турган ар кандай маалымат.

3. (EU) 2021/771 Регламентинин 2-беренеси жана (EU) 2021/279 Регламентинин 4, 5 жана 6-беренелери үчүнчү өлкөлөрдөгү операторлор топторуна карата **тиешелүү өзгөртүүлөр менен (mutatis mutandis)** колдонулат.

4. Контролдоо органы же уюму бардык операторлор үчүн жылына кеминде бир жолу шайкештикти текшерүүнү жүргүзөт. Бул текшерүү милдеттүү түрдө **физикалык түрдө жеринде контролдоону** камтышы керек.

5. Контролдоо органы жыл сайын **10% кошумча контролдоо** иштерин жүргүзүүгө тийиш. Бардык жеринде текшерүүлөрдүн кеминде 10%ы **алдын ала кабарланбастан (unannounced)** жүргүзүлөт.

6. Шайкешсиздик шектенүүсү же далилденген шайкешсиздик боюнча жүргүзүлгөн көзөмөл текшерүүлөрү 5-пункттагы 10%дык кошумча контролдун эсебине кирбейт.

7. Контролдоо органы жыл сайын операторлор тобунун мүчөлөрүнүн кеминде **5%ын** (бирок 10 мүчөдөн аз эмес) текшерет. Эгерде топтун мүчөлөрүнүн саны 10 же андан аз болсо, анда бардык мүчөлөр текшерилет.

8. Физикалык текшерүү жана үлгү алуу критикалык контролдоо чекиттеринде шайкештикти текшерүү үчүн эң ыңгайлуу убакта жүргүзүлөт. (EU) 2021/1698 Регламентинин 8-беренесинде аталган **жогорку тобокелдиктеги продукциялар** үчүн жылына кеминде эки жолу жеринде текшерүү жүргүзүлөт, анын бири алдын ала кабарланбастан аткарылат.

9. Эгерде оператор бир нече өндүрүш бирдигин же объектисин (анын ичинде органикалык эмес продукциялар үчүн колдонулгандарды) иштетсе, алардын бардыгы 4-пункттагы контролдоо талаптарына дуушар болот.

10. Сертификатты берүү же узартуу (45(1)(b)(i) беренеси боюнча) ушул беренедө көрсөтүлгөн шайкештикти текшерүүнүн жыйынтыктарына негизделет.

11-берене. Контролдоо ыкмалары жана техникалары

1. Контролдоо органы же контролдоо уюму тарабынан колдонулуучу контролдоо ыкмалары жана техникалары төмөнкүлөрдү камтыйт:

(а) оператор жана операторлор тобу тарабынан берилген, физикалык түрдө текшериле турган өндүрүш бирдиктеринин жана объекттердин негизги багыттарынын жана географиялык жайгашкан жерлеринин, ошондой эле карталардын же чиймелердин актуалдуулугун текшерүү;

(б) төмөнкүлөрдү тийиштүү түрдө карап чыгуу (инспекциялоо):

(i) оператордун жана операторлор тобунун көзөмөлүндөгү өндүрүш бирдиктери, жабдуулар, транспорт каражаттары, объекттер жана башка жерлер;

(ii) жарым фабрикаттар, чийки заттар, компоненттер, технологиялык жардамчы каражаттар жана продукцияларды даярдоо жана өндүрүү же жаныбарларды азыктандыруу же дарылоо үчүн колдонулуучу башка каражаттар, анын ичинде органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген заттарды камтыган жаныбарлар, өсүмдүктөр жана товарлар;

(iii) көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгү (traceability), этикеткалоо, сунуштоо, жарнама жана тиешелүү таңгактоочу материалдар;

(в) (EU) 2018/848 Регламентине шайкештикти баалоого тиешелүү документтерди, көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүнүн каттоолорун, башка жазууларды, тажрыйбаларды жана процедураларды изилдөө. Бул ишканага кирген же андан чыккан тамак-ашты, тоютту жана ар кандай заттарды же материалдарды коштогон документтерди камтыйт;

(г) операторлор жана алардын кызматкерлери менен маектешүү;

(д) үлгүлөрдү (нускаларды) алуу жана лабораториялык анализ жүргүзүү;

(е) оператор жана операторлор тобу тарабынан ишке киргизилген контролдоо тутумун карап чыгуу, анын ичинде анын натыйжалуулугун баалоо;

(ж) мурунку контролдоо иштеринин жүрүшүндө аныкталган шайкешсиздиктерди жана оператор же операторлор тобу тарабынан аларды чечүү үчүн көрүлгөн чараларды карап чыгуу;

(з) шайкешсиздик учурларын аныктоо үчүн зарыл болгон башка аракеттер.

2. (EU) 2021/1698 Регламентинин 9(4)-беренесинде аталган жылдык физикалык түрдө жеринде контролдоо, операторлордун жана операторлор топторунун документтик эсептерин жана контролдоо органы же уюму тарабынан зарыл деп табылган башка тиешелүү элементтерди текшерүү аркылуу ишке ашырыла турган көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн (traceability) жана массалык балансты (mass balance) текшерүүнү камтыйт.

3. Көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн жана массалык балансты текшерүү максатында продукцияларды, продукция топторун жана текшерүү жүрүп жаткан мөөнөттү тандоо контролдоо органы же уюму тарабынан жүргүзүлгөн тобокелдиктерди баалоого негизделет.

4. Контролдоо органы же уюму тарабынан зарыл деп табылган башка элементтер менен бирге, көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн текшерүү запастарды жана каржылык жазууларды кошкондо, тийиштүү документтер менен негизделген төмөнкү элементтерди камтыйт:

(а) жеткирүүчүнүн, ал эми башка болсо – продукциянын ээсинин же сатуучусунун же экспорттоочусунун аты-жөнү жана дареги;

(б) алуучунун, ал эми башка болсо – продукцияны кабыл алуучунун же импорттоочунун аты-жөнү жана дареги;

(в) (EU) 2018/848 Регламентинин 45(4)-беренесине ылайык кабыл алынган ишке ашыруу актысына ылайык жеткирүүчүнүн сертификаты;

(г) (EU) 2018/848 Регламентинин III-тиркемесинин 2.1-пунктунун биринчи абзацында аталган маалыматтар;

(д) партияны (лотту) тийиштүү түрдө идентификациялоо;

(е) кайра иштетүүчүлөр (иштетүүчүлөр) болгон учурда – ички көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу жана компоненттердин органикалык статусун кепилдөө үчүн зарыл болгон маалыматтар.

5. Массалык балансты текшерүү тиешелүү жерлерде запастарды жана каржылык жазууларды кошкондо, тийиштүү документтер менен негизделген төмөнкү элементтерди камтыйт:

(а) бирдикке жеткирилген продукциялардын мүнөзү жана көлөмү, зарыл болгон учурда сатып алынган материалдар жана алардын колдонулушу, ошондой эле продукциялардын курамы;

(б) объекттин кампасында сакталган продукциялардын мүнөзү жана көлөмү (жеринде физикалык текшерүүнү кошкондо);

- (в) оператордон же операторлор тобунан чыгып, алуучунун объекттерине же сактоо жайларына кеткен продукциялардын мүнөзү жана көлөмү;
- (г) продукцияны сактабастан же физикалык түрдө иштетпестен кабыл алган же саткан операторлор же операторлор топтору болгон учурда – сатып алынган жана сатылган продукциялардын мүнөзү жана көлөмү;
- (д) мурунку жылы алынган, жыйналган же түшүм алынган продукциялардын түшүмдүүлүгү;
- (е) үстүбүздөгү жылы алынган, жыйналган же түшүм алынган продукциялардын болжолдуу же иш жүзүндөгү түшүмдүүлүгү;
- (ж) үстүбүздөгү жана мурунку жылы башкарылган чарбалык жаныбарлардын саны жана/же салмагы;
- (з) өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн каалаган этабында продукциянын көлөмүндөгү ар кандай жоготуу, көбөйүү же азаюу;
- (и) органикалык жана органикалык эмес продукциялар боюнча ишкананын жалпы өндүрүш көлөмү.

12-берене. Үлгү алуу, үлгү алуу үчүн колдонулган ыкмалар жана үлгү анализи үчүн лабораторияны тандоо

1. Контролдоо органы же уюму органикалык өндүрүштө уруксат берилбеген каражаттардын жана заттардын колдонулушун аныктоо, органикалык өндүрүш эрежелерине туура келбеген өндүрүш ыкмаларын текшерүү же уруксат берилбеген заттардан келип чыккан мүмкүн болгон булганууну аныктоо үчүн үлгү (нуска) алат жана анализдейт.
2. Контролдоо органы же уюму өзүнүн көзөмөлүндөгү жеке операторлордун жалпы санынын кеминде 5%ынан үлгү алууну жүргүзөт. Операторлор топтору үчүн ар бир топтун мүчөлөрүнүн кеминде 2%ынан үлгү алынат.
3. Үлгү алынуучу операторлорду же операторлор топторун тандоо, өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн бардык этаптарын эске алуу менен органикалык өндүрүш эрежелеринин бузулуу ыктымалдыгын камтыган тобокелдиктерди баалоого негизделет.
4. 2-пунктта белгиленген үлгү алуунун минималдуу ченеминен тышкары, эгерде контролдоо органы уруксат берилбеген каражатты, затты же ыкманы колдонуу боюнча шектенүү болгон ар бир учурда (эгер үлгү албастан эле жетиштүү далилдер бар деп эсептебесе), үлгү алат жана анализдейт.
5. (EU) 2021/1698 Регламентинин 8-беренесинде аталган жогорку тобокелдиктеги продукциялар үчүн контролдоо органы 2 жана 3-пункттардагы үлгү алуу ченемине кошумча катары, жыл сайын түшүмдөн кеминде бир жолу талаа үлгүсүн алат. Бул үлгү уруксат берилбеген заттардын мүмкүн болгон колдонулушун аныктоо үчүн эң ыңгайлуу убакта талаадагы өсүмдүктөрдөн алынат. Өсүмдүк өстүрбөгөн операторлор үчүн тиешелүү үлгү келген чийки заттан, жарым фабрикадан же кайра иштетилген продукциядан алынат.
6. Контролдоо органы колдонулган лабораториялардын төмөнкүлөргө шайкеш келүүсүн камсыз кылууга тийиш:
  - (а) "Сыноо жана калибрлөө лабораторияларынын компетенттүүлүгүнө жалпы талаптар" боюнча ISO/IEC 17025 эл аралык стандартынын талаптарына жооп берген аккредитацияланган лабораториялар;
  - (б) Лабораторияны аккредитациялаган уюмдун Эл аралык лабораториялык аккредитация кызматташтыгы (ILAC) менен Өз ара таануу (MRA) келишими бар;
  - (в) Анализ жана тестирилөө үчүн жетиштүү мүмкүнчүлүккө ээ жана үлгүлөр ар дайым аккредитациянын алкагындагы тиешелүү ыкмалар менен текшерилишин камсыздайт;
  - (г) Пестициддердин калдыктарын текшерүүгө карата, ЕБдин көп жылдык координацияланган контролдоо программасындагы ((EU) 2019/533 Регламенти) пестицид калдыктарынын тизмесин камтуу үчүн газ жана суюктук спектрометриясы боюнча аккредитацияланган.
7. Контролдоо органы үлгү алуу милдеттерин Комиссия тарабынан таанылган башка контролдоо органдарына же ISO/IEC 17025 стандартына ылайык аккредитацияланган уюмдарга өткөрүп (делегирлеп) бере алат.

16-берене. Биримдикке (ЕБ) импорттолуучу жүктөрдү (жөнөтмөлөрдү) верификациялоо

1. Тиешелүү контролдоо органы ЕБге импорттолуучу жүктөрдүн (EU) 2018/848 Регламентине жана ушул Регламентке шайкештигин верификациялайт. Бул верификация жүк экспорттоочу үчүнчү өлкөдөн же келип

чыккан өлкөдөн чыгар алдында системалуу документтик текшерүүлөрдү жана тобокелдикти баалоонун негизинде тийиштүү физикалык текшерүүлөрдү камтыйт.

2. Бул берененин максаттары үчүн "тиешелүү контролдоо органы" болуп төмөнкүлөр саналат:

(а) тиешелүү продукцияны өндүрүүчүнүн же иштетүүчүнүн контролдоо органы; же
(б) эгерде даярдоо максатында акыркы операцияны аткарган оператор продукциянын өндүрүүчүсүнөн же иштетүүчүсүнөн айырмаланса, ал оператордун контролдоо органы. Бул орган (ЕУ) 2018/848 Регламентинин 46(1)-беренесине ылайык тиешелүү продукциялар жана өлкөлөр үчүн таанылган болушу керек.

3. 1-пункттагы документтик текшерүүлөр төмөнкүлөрдү ырастоого багытталат:

(а) продукциялардын жана компоненттердин көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгү (traceability);
(б) жүктөгү продукциянын көлөмү оператордун массалык балансы менен шайкештиги;
(в) продукциялардын транспорттук жана коммерциялык документтери (эсеп-фактуралар кошо);
(г) кайра иштетилген продукциялардын бардык органикалык компоненттери ЕБ талаптарына ылайык таанылган операторлор тарабынан өндүрүлгөндүгү. Бул текшерүүлөр СОI сертификатына, акыркы аудит жазууларына, өндүрүш планына, коммерциялык жана транспорттук документтерге негизделет.

4. Физикалык текшерүүлөрдүн алдындагы тобокелдикти баалоо үчүн контролдоо органы төмөнкү критерийлерди эске алат:

(а) 9(2)-беренедө саналган критерийлер;
(б) бөлүштүрүү чынжырында продукцияны физикалык иштетпеген же сактабаган бир нече операторлордун бар-жогу;
(в) 8-беренедөги жогорку тобокелдиктеги продукциялар;
(г) контролдоо органы зарыл деп тапкан башка критерийлер.

5. Чоң көлөмдөгү (dökmө/bulk) органикалык продукция жүктөрү үчүн контролдоо органы тарабынан TRACES (Сооданы контролдоо жана эксперттик система) системасында сапардын маршруту (travel plan) даярдалат.

6. Жогорку тобокелдиктеги продукциялар үчүн контролдоо органы системалуу физикалык текшерүүлөрдү жүргүзөт жана ар бир жүктөн кеминде бир репрезентативдик үлгү алат. Ошондой эле көзөмөлдөнүү боюнча толук документтерге ээ болушу керек. Зарыл болгон учурда бул маалыматтар импорттоочунун контролдоо органына жана ЕБге мүчө мамлекетке жөнөтүлөт.

7. Шайкешсиздик шектенүүсү болгон учурда, Комиссия же мүчө мамлекеттин компетенттүү органы кечиктирбестен жеткирүү чынжырындагы бардык операторлордун жана алардын контролдоо органдарынын тизмесин талап кыла алат.

21-берене. Комиссия, контролдоо органдары, контролдоо уюмдары жана ыйгарым укуктуу органдар ортосунда маалымат алмашуу

1. Контролдоо органы же контролдоо уюму органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциялардын бүтүндүгүнө таасир этүүчү ар кандай шайкешсиздик шектенүүсү болгондо, маалыматты Комиссияга, башка контролдоо органдарына жана контролдоо уюмдарына, ошондой эле Биримдикке мүчө мамлекеттердин жана тиешелүү үчүнчү өлкөлөрдүн ыйгарым укуктуу органдарына дароо билдирет.

2. Комиссия (ЕУ) 2021/279 Регламентинин 9-беренесине ылайык, импорттолгон органикалык же өткөөл продукциялардын бүтүндүгүнө таасир этүүчү шектенүү же далилденген шайкешсиздик тууралуу мүчө мамлекеттен билдирүү алгандан кийин, контролдоо органы же уюму маалымдалганда, ал (ЕУ) 2021/1698 Регламентинин 22-беренесине ылайык иликтөө жүргүзөт. Контролдоо органы же уюму Комиссияны жана алгачкы билдирүүнү жөнөткөн мүчө мамлекетти (ЕУ) 2021/1698 Регламентинин III-тиркемесиндеги шаблонду колдонуу менен кабардар кылат. Контролдоо органы же уюму бул билдирүүнү алган күндөн тартып **30 календардык күндүн** ичинде иликтөөнүн жыйынтыктарын, көрүлгөн иш-аракеттерди жана чараларды камтыган жооп берет.

3. Билдирүү алган контролдоо органы же уюму, билдирүү жөнөткөн мүчө мамлекет тарабынан талап кылынган учурда зарыл болгон кошумча маалыматтарды берет.

4. Оператор же операторлор тобу жана/же алардын субподрядчылары ар башка контролдоо органдары же уюмдары тарабынан текшерилген учурда, бул органдар же уюмдар өз ишмердүүлүгү алкагындагы операциялар боюнча маалымат алмашышат.

5. Оператор же операторлор тобу контролдоо органын же уюмун алмаштырганда, жаңы контролдоо органы мурункусунан тиешелүү оператордун контролдоо файлын талап кылат. Мурунку контролдоо органы **30 күндүн** ичинде жаңысына контролдоо файлын, жазуу жүзүндөгү контролдоо каттоолорун, сертификаттоо статусун, шайкешсиздиктердин тизмесин жана көрүлгөн чараларды өткөрүп берет. Жаңы контролдоо органы мурунку отчетто көрсөтүлгөн шайкешсиздиктердин оператор тарабынан жоюлушун камсыз кылышы керек.

6. Оператор көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн (traceability) жана массалык балансты текшерүүгө дуушар болгон учурларда, контролдоо органдары бул текшерүүлөрдү жыйынтыктоого мүмкүндүк берүүчү тиешелүү маалыматтарды бөлүшөт.

22-берене. Шайкешсиздик учурунда көрүлүүчү иш-аракеттер боюнча кошумча эрежелер

1. (EU) 2018/848 Регламентинин 29(1), (2) жана (3)-беренелеринде жана (EU) 2021/279 Ишке ашыруу регламентинин 2-беренесинде аталган чараларга кошумча катары, эгерде контролдоо органы үчүнчү өлкөдөн импорттоло турган продукциянын органикалык талаптарга жооп бербестигинен шектенсе же бул тууралуу оператор тарабынан кабардар кылынса:

(а) Шайкештикти текшерүү максатында дароо иликтөө жүргүзөт. Бул иликтөө продукциянын сакталуу мөөнөтүн жана жагдайдын татаалдыгын эске алуу менен мүмкүн болушунча тез арада бүткөрүлүшү керек;

(б) (а) пунктундагы иликтөө аяктаганга чейин, бул продукциянын органикалык же өткөөл продукция катары Биримдик ичинде рынокко чыгарылышы үчүн импорттолушуна тыюу салынат. Мындай убактылуу чечим кабыл алынардан мурун, операторго өз пикирин билдирүүгө мүмкүнчүлүк берилет.

2. Эгерде иликтөөнүн жыйынтыгы продукциянын бүтүндүгүнө таасир этүүчү эч кандай шайкешсиздикти көрсөтпөсө, бул продукцияларды органикалык же өткөөл продукция катары колдонууга жана этикеткалоого уруксат берилет.

3. Контролдоо органы аныкталган шайкешсиздик учурунда көрүлүүчү чаралардын каталогун иштеп чыгат. Бул каталог (EU) 2021/1698 Регламентинин IV-тиркемесине негизделет жана кеминде төмөнкүлөрдү камтыйт:

(а) (EU) 2018/848 Регламентинин конкреттүү эрежелерине шилтеме берген шайкешсиздиктердин тизмеси;

(б) Шайкешсиздиктердин үч категорияга классификациясы: **кичине (minor), чоң (major) жана критикалык (critical)**. Мында төмөнкү критерийлер эске алынат:

(i) алдын алуу иш-аракеттеринин аткарылышы жана оператордун өзүн-өзү контролдоосунун ишенимдүүлүгү;

(ii) продукциянын бүтүндүгүнө тийгизген таасири;

(iii) көзөмөлдөнүү тутумунун (traceability) продукцияны жеткирүү чынжырынан таап алуу мүмкүнчүлүгү;

(iv) оператордун контролдоо органынын мурунку талаптарына берген жообу;

(в) Ар бир шайкешсиздик үчүн колдонула турган чаралар.

4. Контролдоо органы (EU) 2018/848 Регламентинин 29(1)-беренесинин (а) подпунктунда аталган иликтөөлөрдүн жыйынтыктарын документтештирет.

23-берене. Шайкешсиздик учурунда көрүлүүчү иш-аракеттер боюнча кошумча эрежелер

1. Өндүрүүнүн, даярдоонун жана бөлүштүрүүнүн каалаган этабында органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциялардын бүтүндүгүнө таасир этүүчү шайкешсиздик болгон учурда (мисалы, уруксат берилбеген каражатты, затты же ыкманы колдонуу же органикалык эмес продукциялар), контролдоо органы бул берененин 2 жана 3-пунктарына ылайык көрүлүүчү чаралардан тышкары, үчүнчү өлкөдөн Биримдик ичинде рынокко чыгаруу максатында импорттолгон продукциянын бүтүндөй партиясынын же өндүрүш агымынын этикеткасында жана жарнамасында (EU) 2018/848 Регламентинин IV-бөлүмүндө белгиленген органикалык өндүрүшкө шилтеме берилбөөсүн камсыз кылат.

2. Шайкешсиздик аныкталган учурларда контролдоо органы:

(а) Шайкешсиздиктин булагын жана көлөмүн аныктоо, ошондой эле оператордун же операторлор тобунун жоопкерчилигин тактоо үчүн зарыл болгон бардык чараларды көрөт;

(б) Оператордун же операторлор тобунун шайкешсиздикти жоюусун жана мындай шайкешсиздиктердин кайталанышын алдын алууну камсыз кылуу үчүн тийиштүү чараларды көрөт. Чараларды тандоодо контролдоо органы шайкешсиздиктин мүнөзүн жана оператордун шайкештиги боюнча мурунку тарыхын эске алат.

3. Бул берененин 2-пунктуна ылайык иш алып барууда контролдоо органы (EU) 2018/848 Регламентине жана анын негизинде кабыл алынган ишке ашыруу актыларына шайкештикти камсыз кылуу үчүн төмөнкү чараларды колдоно алат:

- (а) 22(3)-беренедө аталган чаралар каталогун колдонуу;
(б) Оператордун же операторлор тобунун өзүн-өзү контролдоо жыштыгын жогорулатуусун камсыз кылуу;
(в) Оператордун белгилүү бир ишмердүүлүгүнүн контролдоо органы тарабынан күчөтүлгөн же системалуу текшерүүлөргө дуушар болушун камсыз кылуу.
4. Олуттуу, кайталанган же системалуу шайкешсиздик учурунда контролдоо органы 2 жана 3-пункттардагы чаралардан тышкары, оператордун продукцияларын Биримдик ичинде белгилүү бир мөөнөткө органикалык продукция катары рынокко чыгаруусуна тыюу салат жана тиешелүү сертификаттын күчүн токтотууну (асмага алууну) же аны кайтарып алууну камсыз кылат.
5. Контролдоо органы операторго бул беренеге ылайык кабыл алынган чара же чечим тууралуу анын негиздемелери менен бирге жазуу жүзүндө билдирет.

24-берене. Өткөн мезгилди артка карай таануу максатында жүргүзүлүүчү контролдоо

1. (EU) 2018/848 Регламентинин 10(3)-беренесинин (б) подпунктунда белгиленген максаттарга ылайык, өткөөл мезгилдин бир бөлүгү катары мурунку мезгилди артка карай таануудан мурун, контролдоо органы жер участкарунун кеминде 3 жылдык мөөнөт ичинде табигый аймак же айыл чарба аянты болгонун жана бул аймактарда органикалык өндүрүштө уруксат берилбеген каражаттар же заттар колдонулбаганын далилдөө үчүн оператордон төмөнкү документтерди талап кылат:
- (а) Артка карай таануу талап кылынган ар бир жер участогун так көрсөткөн карталар, бул участкарундун жалпы аянты, өндүрүштүн мүнөзү, көлөмү жана алардын географиялык координаттары жөнүндө маалымат;
(б) Артка карай таануу өтүнүчүн баалоо үчүн контролдоо органы тарабынан зарыл деп табылган башка тиешелүү документтер.
2. Мындан тышкары, контролдоо органы төмөнкү кадамдарды жасайт:
- (а) Жер участкарунда 3 жыл бою уруксат берилбеген заттардын колдонулуп-колдонулбаганын баалоо үчүн документтик далилдердин негизинде деталдуу тобокелдик анализин жүргүзөт. Контролдоо органы бул тобокелдик анализинин документтерин сактоого тийиш;
(б) Тобокелдик анализинин жыйынтыгына ылайык, булгануу коркунучу бар деп табылган участкарудон топурак жана/же өсүмдүк үлгүлөрү алынат;
(в) Оператор тарабынан эч кандай өстүрүү чаралары көрүлө электе, маалыматтардын тактыгын текшерүү үчүн участкаруду жеринде текшерүүдөн кийин, Биримдиктин расмий тилдеринин биринде фотосүрөттөрдү камтыган контролдоо отчету түзүлөт.
3. Оператор тарабынан 1-пунктка ылайык берилген маалыматтарга таянып жана 2-пункттагы кадамдар аяктагандан кийин, контролдоо органы корутунду жазуу жүзүндөгү отчетту даярдайт. Корутунду отчет мурунку мезгилдин эмне үчүн өткөөл мезгилдин бир бөлүгү катары артка карай таанылышы мүмкүн экендигинин негиздемесин камтыйт. Бул отчет ар бир жер участогу үчүн органикалык деп эсептелген башталгыч мөөнөттү жана жалпы аянты көрсөтөт.
4. Контролдоо органы берилген ар кандай артка карай таануу чечими жөнүндө Комиссияны, мүчө мамлекеттерди жана аккредитациялоо боюнча органды дароо кабардар кылат жана аларга 3-пункттагы корутунду отчетту сунуштайт.
5. Контролдоо органы артка карай таануу берилген оператордун бул таанууга тиешелүү далилдүү документтерди 3 жыл бою сактоосун камсыз кылат.

25-берене. Органикалык эмес өсүмдүк өстүрүү материалдарын колдонууга карата уруксаттар

1. (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин I-бөлүмүнүн 1.8.5.2-пунктунда көрсөтүлгөндөй, органикалык эмес өсүмдүк өстүрүү материалдарын колдонууга уруксат берүүдөн мурун, контролдоо органы же уюму төмөнкү маалыматтарды баалайт жана берилген ар бир дерогация (өзгөчө жагдай) үчүн негиздеме даярдайт:
- (а) Илимий жана жалпы аталышы (жалпы жана латынча аталышы);
(б) СОРТУ (түрү);
(в) Үрөндөрдүн жалпы салмагы же тиешелүү өсүмдүктөрдүн саны;
(г) Органикалык же өткөөл мезгилдеги өсүмдүк өстүрүү материалынын бар-жогу;

(д) (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин I-бөлүмүнүн 1.8.5.2-пунктунда белгиленген талаптардын аткарылгандыгын далилдеген документ же оператордун декларациясы.

2. Органикалык эмес өсүмдүк өстүрүү материалын колдонууга берилген ар бир уруксат жөнүндө маалыматты контролдоо органы (EU) 2021/1698 Регламентинин 4-беренесинде аталган жылдык отчетко киргизет.

27-берене. Кайра иштетилген органикалык тамак-аш азыктарында органикалык эмес айыл чарба компоненттерин колдонууга убактылуу уруксат берүү боюнча отчеттуулук

Контролдоо органы же уюму, (EU) 2018/848 Регламентинин 25(4)-беренесине ылайык, кайра иштетилген органикалык азыктар үчүн органикалык эмес айыл чарба кошулмаларын колдонууга берилген ар кандай убактылуу уруксатты Комиссияга, аккредитациялоо боюнча органга жана башка контролдоо органдарына дароо билдирет. Бул билдирүү Комиссия тарабынан сунушталган формада түзүлөт жана уруксаттын аталган Регламенттин 25(1)-беренесине ылайык берилгендиги тууралуу негиздемени камтыйт.

28-берене. Катастрофалык жагдайларды таануу

«Жагымсыз климаттык шарт», «экологиялык окуя», «табигый кырсык» же «катастрофалык окуя» же ушуга окшош ар кандай жагдай, мүмкүн болгон учурларда, окуя болгон үчүнчү өлкөнүн тиешелүү органдары тарабынан жасалган билдирүүнүн негизинде катастрофалык жагдай катары таанылышы мүмкүн. Эгерде мындай билдирүү жок болсо, катастрофалык жагдайды таануу расмий уюмдар тарабынан берилген маалыматтарга негизделет.

29-берене. Дерогация (өзгөчө жагдай) шарттары

1. 28-беренедө аталган таануудан кийин, контролдоо органы жабыркаган операторлордун аныкталышы же алардын өтүнүчү боюнча, (EU) 2020/2146 Регламентинин 3-беренесинде көрсөтүлгөн тиешелүү дерогацияларды төмөнкү шарттарда бере алат:

(а) Чектелген мөөнөткө, зарылчылыктан ашпаган жана эч кандай учурда 12 айдан ашпаган мөөнөткө берилет; дерогация берилгенге чейинки органикалык өндүрүш тартиби сакталышы керек;

(б) Конкреттүү түрдө жабыркаган өндүрүш түрлөрүнө же жер участкаторуна карата колдонулат;

(в) Жеке операторго же операторлор тобунун мүчөсүнө карата колдонулат.

2. Дерогация күчүндө болгон мөөнөт ичинде, эгерде оператор белгиленген шарттарды аткарса, анын сертификаттарынын (45(1)(b)(i) беренеси боюнча) жарактуулугу сакталат.

3. Контролдоо органдары өздөрү тарабынан берилген дерогациялар жөнүндө Комиссияны, мүчө мамлекеттерди жана аккредитациялоо боюнча органдарды дароо кабардар кылат. Билдирүүдө оператордун аты, дерогациянын мөөнөтү, өндүрүштүн түрү же участкатору жана негиздемеси көрсөтүлүп, үчүнчү өлкөнүн расмий билдирүүсү тиркелет.

4. Контролдоо органы оператордун дерогацияга тиешелүү далилдүү документтерди жана бул мезгилдеги ишмердүүлүктүн каттоолорун сактоосун камсыз кылат, ошондой эле оператордун дерогация шарттарына шайкештигин текшерет.

IV-ТИРКЕМЕ

22(3)-беренедө аталган чаралардын каталогу

А-БӨЛҮМ Чаралардын каталогун иштеп чыгуу жана колдонуу үчүн элементтер

1. В-бөлүмүнө ылайык, (EU) 2021/1698 Регламентинин 22(3)-беренесинин (б) подпунктундагы классификациялоо критерийлеринин негизинде, контролдоо органы же контролдоо уюму шайкешсиздик учурларын кичине, олуттуу же критикалык деп классификациялай алат:

(а) Шайкешсиздик төмөнкү учурларда «Кичине» (Minor) болуп саналат:

i. Оператор тарабынан көрүлгөн сактык чаралары пропорционалдүү жана тийиштүү, ошондой эле оператор колдонгон контролдоо чаралары контролдоо органы же контролдоо уюму тарабынан «ылайыктуу» деп бааланат;

ii. Шайкешсиздик органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциянын бүтүндүгүнө таасир этпейт;

iii. Көзөмөлдөнүү тутуму (traceability) жабыркаган продукцияны жеткирүү чынжырынан таап алат жана продукциянын органикалык өндүрүшкө шилтеме берүү менен Биримдик (ЕБ) ичинде рынокко чыгарылышы үчүн үчүнчү өлкөдөн импорттолушунун алдын алууга мүмкүн болот.

(б) Шайкешсиздик төмөнкү учурларда «Олуттуу» (Major) болуп саналат:

i. Оператор тарабынан көрүлгөн сактык чаралары пропорционалдуу жана тийиштүү эмес жана оператор колдонгон контролдоо чаралары контролдоо органы же контролдоо уюму тарабынан «жетишсиз» деп бааланат;

ii. Шайкешсиздик органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциянын бүтүндүгүнө таасир этет;

iii. Оператор кичине шайкешсиздикти өз убагында оңдой албайт;

iv. Көзөмөлдөнүү тутуму жабыркаган продукцияны жеткирүү чынжырынан таап алат жана продукциянын органикалык өндүрүшкө шилтеме берүү менен Биримдик ичинде рынокко чыгарылышы үчүн үчүнчү өлкөдөн импорттолушунун алдын алууга мүмкүн болот.

(в) Шайкешсиздик төмөнкү учурларда «Критикалык» (Critical) болуп саналат:

i. Оператор тарабынан көрүлгөн сактык чаралары пропорционалдуу жана тийиштүү эмес жана оператор колдонгон контролдоо чаралары контролдоо органы же контролдоо уюму тарабынан «жетишсиз» деп бааланат;

ii. Шайкешсиздик органикалык же өткөөл мезгилдеги продукциянын бүтүндүгүнө таасир этет;

iii. Оператор мурунку олуттуу шайкешсиздиктерди оңдой албайт же шайкешсиздиктердин башка категориялары кайталанууда;

v. Көзөмөлдөнүү тутумунан жабыркаган продукциянын жеткирүү чынжырындагы ордун табуу үчүн маалымат алуу мүмкүн эмес жана продукциялардын органикалык өндүрүшкө шилтеме берүү менен Биримдик ичинде рынокко чыгарылышы үчүн үчүнчү өлкөдөн импорттолушуна бөгөт коюуга мүмкүн болбой жатат.

2. Шайкешсиздик категорияларына карата көрүлүүчү чаралар

Контролдоо органдары же контролдоо уюмдары саналган шайкешсиздик учурларынын категорияларына пропорционалдуу түрдө төмөнкү чаралардын бирин же бир нечесин колдоно алат:

Шайкешсиздик категориясы	Чара
Кичине	Шайкешсиздиктерди оңдоо боюнча иш-аракеттер планынын Оператор/Операторлор тобу тарабынан белгиленген мөөнөттө сунушталышы.
Олуттуу	<ul style="list-style-type: none"> - (EU) 2018/848 Регламентинин 42(1)-беренесине ылайык, тиешелүү бардык партиянын же өндүрүлгөн продукциянын (продукциялардын) же жабыркаган жаныбардын (жаныбарлардын) этикеткасында жана жарнамасында органикалык өндүрүшкө шилтеме берилбейт. - (EU) 2018/848 Регламентинин 42(2)-беренесине ылайык, белгилүү бир мөөнөткө органикалык продукция катары Биримдик ичинде рынокко чыгаруу максатында үчүнчү өлкөдөн импорттолушуна тыюу салынат. - Жаңы өткөөл мезгил талап кылынат. - Сертификаттын алкагы чектелди. - Сактык чараларынын колдонулушу жана оператордун/операторлор тобунун шайкештикти камсыз кылуу үчүн колдонгон контролдоо чаралары жакшыртылат.
Критикалык	<ul style="list-style-type: none"> - (EU) 2018/848 Регламентинин 42(1)-беренесине ылайык, тиешелүү бардык партиянын же өндүрүлгөн продукциянын (продукциялардын) же жабыркаган жаныбардын (жаныбарлардын) этикеткасында жана жарнамасында органикалык өндүрүшкө шилтеме берилбейт. - (EU) 2018/848 Регламентинин 42(2)-беренесине ылайык, белгилүү бир мөөнөткө органикалык продукция катары Биримдик ичинде рынокко чыгаруу максатында үчүнчү өлкөдөн импорттолушуна тыюу салынат. - Жаңы өткөөл мезгил талап кылынат. - Сертификаттын алкагы чектелди.

- Сертификаттын күчү убактылуу токтотулат (асмага алынат).
- Сертификат кайтарып алынат.

Б-БӨЛҮМ Чаралардын каталогуна милдеттүү түрдө кирүүчү шайкешсиздик учурларынын тизмеси жана тиешелүү классификациялоо

Шайкешсиздик	Категория
Киргизүүлөр жана чыгаруулар эсебинин ортосундагы маанилүү четтөө (массалык баланс)	Олуттуу
(EU) 2018/848 Регламентине шайкештикти көрсөткөн каттоолордун жана каржылык каттоолордун жок болушу	Критикалык
Каттоолордун толук эмес болушуна алып келүүчү маалыматты атайылап этибарга албоо (жашыруу)	Критикалык
Органикалык продукцияларды сертификациялоо менен байланыштуу документтерди бурмалоо (жасалмалоо)	Критикалык
Статусу төмөндөтүлгөн продукцияларды атайылап кайрадан органикалык катары этикеткалоо	Критикалык
Органикалык продукцияларды өткөөл мезгилдеги же органикалык эмес продукциялар менен атайылап аралаштыруу	Критикалык
(EU) 2018/848 Регламентине ылайык уруксат берилбеген заттарды же каражаттарды атайылап колдонуу	Критикалык
ГМОлорду (Генетикалык модификацияланган организмдерди) атайылап колдонуу	Критикалык
Оператор контролдоо органынын текшерилүүчү объектерге же бухгалтердик каттоолорго (анын ичинде каржылык каттоолорго) кирүүсүнө баш тартат же контролдоо органынын үлгү алуусуна уруксат бербейт.	Критикалык

(EU) 2021/2119 – Европарламенттин жана Кеңештин (EU) 2018/848 Регламентине ылайык операторлордон жана операторлор топторунан талап кылынган белгилүү бир каттоолор жана декларациялар, ошондой эле сертификаттарды берүүнүн техникалык каражаттары боюнча деталдуу эрежелерди белгилеген 2021-жылдын 1-декабрындагы Ишке ашыруу регламенти.

2-берене. Операторлор жана операторлор топтору тарабынан жүргүзүлүүчү каттоолор

1. Операторлор жана операторлор топтору, запастарды жана каржылык жазууларды кошкондо, ыйгарым укуктуу органдардын же тиешелүү учурларда контролдоо органдарынын же уюмдарынын өзгөчө төмөнкү контролдоо иштерин жүргүзүүсүнө мүмкүндүк берүүчү бардык зарыл документтерди сакташат:

- (а) (EU) 2018/848 Регламентинин 9(б) жана 28-беренелерине ылайык кабыл алынган алдын алуу жана сактык чараларына тиешелүү контролдоо;
- (б) (EU) 2021/771 Регламентинин 1(4)-беренесине ылайык көзөмөлдөнүү мүмкүнчүлүгүн (traceability) контролдоо;
- (в) (EU) 2021/771 Регламентинин 1(5)-беренесине ылайык массалык балансты (mass balance) контролдоо.

2. 1-пункттун (а) подпунктунда аталган контролдоо максаттары үчүн сакталуучу документтер, өзгөчө операторлордун төмөнкүлөр үчүн пропорционалдуу жана тийиштүү чараларды көргөнүн тастыктаган документтерди камтышы керек:

- (а) Зыянкечтердин жана оорулардын алдын алуу;
- (б) (EU) 2018/848 Регламентине ылайык органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилбеген каражаттар жана заттар менен булгануунун, ошондой эле органикалык эмес продукциялар менен аралашуунун алдын алуу.

(EU) 2021/1165 – Органикалык өндүрүштө айрым продукцияларды жана заттарды колдонууга уруксат берүү жана алардын тизмесин түзүү жөнүндө 2021-жылдын 15-июлундагы Ишке ашыруу регламенти.

I-ТИРКЕМЕ

(EU) 2018/848 Регламентинин 24(1)-(а) беренесинде аталган, органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарынын курамындагы активдүү заттар

Бул тиркемеде көрсөтүлгөн активдүү заттар, эгерде алар (ЕС) 1107/2009 Регламентине ылайык уруксат берилген болсо, органикалык өндүрүштө колдонулган өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарынын курамында болушу мүмкүн. Бул өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары (EU) 540/2011 Ишке ашыруу регламентинин тиркемесинде жана алар колдонулган мүчө мамлекеттер тарабынан берилген уруксаттарда көрсөтүлгөн шарттарга ылайык колдонулат. Органикалык өндүрүштө колдонуу үчүн кыйла чектөөчү шарттар төмөнкү ар бир таблицанын акыркы тилкесинде көрсөтүлгөн.

(EU) 2018/848 Регламентинин 9(3)-беренесине ылайык, өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарынын компоненти катары сейфнерлер (safeners), синергисттер (synergists) жана көмөкчү формалар (co-formulants), ошондой эле өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары менен аралаштырылуучу адьюванттар (adjuvants), эгерде алар (ЕС) 1107/2009 Регламентине ылайык авторизацияланган болсо, органикалык өндүрүштө колдонулушуна уруксат берилет. Бул тиркемедеги заттар (EU) 2018/848 Регламентинин 3(24)-беренесинде аныкталгандай, зыянкечтерди контролдоо үчүн гана колдонулушу мүмкүн.

(EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин I-бөлүмүнүн 1.10.2-пунктуна ылайык, бул заттар өсүмдүктөрдү зыянкечтерден коргоо үчүн пайдалуу курт-кумурскалар, кенелер жана нематоддор сыяктуу биологиялык контролдоо агенттерин (жана (EU) 1143/2014 Регламентинин жоболоруна ылайыктуу башка каражаттарды) колдонуу жетишсиз болгон учурда гана колдонулушу мүмкүн.

Бул тиркеменин максаттары үчүн активдүү заттар төмөнкү подкатегорияларга бөлүнөт:

1. Негизги заттар

(EU) 540/2011 Ишке ашыруу регламентинин С бөлүмүндөгү тиркемеде тизмеленген, өсүмдүк же жаныбарлардан алынган жана Европарламенттин жана Кеңештин (ЕС) 178/2002 Регламентинин 2-беренесинде аныкталгандай, тамак-аш негизиндеги негизги заттар органикалык өндүрүштө өсүмдүктөрдү коргоо үчүн колдонулушу мүмкүн. Мындай негизги заттар төмөнкү таблицанда жылдызча (*) менен белгиленген. Алар тиешелүү карап чыгуу (эксперттик) отчетторунда белгиленген колдонуу ыкмаларына, шарттарына жана чектөөлөрүнө ылайык, ошондой эле (эгер бар болсо) төмөнкү таблицанын акыркы тилкесиндеги кошумча чектөөлөрдү эске алуу менен колдонулат.

(EU) 540/2011 Ишке ашыруу регламентинин С бөлүмүндөгү тиркемеде тизмеленген башка негизги заттар, төмөнкү таблицанда көрсөтүлгөн учурларда гана органикалык өндүрүштө өсүмдүктөрдү коргоо үчүн колдонулушу мүмкүн. Бул негизги заттар тиешелүү эксперттик отчеттордо белгиленген колдонуу тартибине жана таблицанын оң тилкесиндеги кошумча чектөөлөргө ылайык колдонулат.

Негизги заттар гербицид (отоо чөптөрдү жок кылуучу каражат) катары колдонулбашы керек.

Тиркеменин бөлүмү жана номери (1)	CAS	Аталышы	Өзгөчө шарттар жана чектөөлөр
1C		Equisetum Arvense Л.*	
2C	9012-76-4	Хитозан гидрохлориди*	(EU) 1380/2013 Регламентинин 2-беренесинде аныкталгандай, Aspergillus козу карынынан же туруктуу балык чарбасынан же органикалык аквакультурадан алынат.
3C	57-50-1	сахароза*	

4C	1305-62-0	Кальций гидроксиди	
5C	90132-02-8	Уксус*	
6C	8002-43-5	Лецитиндер*	
7C	-	Salix spp. Cortex*	
8C	57-48-7	Фруктоза*	
9C	144-55-8	Натрий гидрокарбонаты	
10C	92129-90-3	Сары суу*	
11C	7783-28-0	Диаммоний фосфаты	Капкындарда (тузактарда) гана.
12C	8001-21-6	Күн карама майы*	
14C	84012-40-8 90131-83-2	Urtica spp.* (Чалкан экстракты)	
15C	7722-84-1	Суутек пероксиди	
16C	7647-14-5	Натрий хлориди	
17C	8029-31-0	Сыра*	
18C	-	Горчица уруктары порошок *	
19C	14807-96-6	Магний гидроксен метасиликаты (Тальк E553b)	
20C	8002-72-0	Пияз майы*	
21C	52-89-1	L-cysteine (E 920)	
22C	8049-98-7	Уйдун сүтү*	
23C	--	Allium сера L.* (Пияздын башчасынын экстракты)	
		Өсүмдүк же жаныбарлардан алынган башка негизги тамак- аш заттары*	
24C	9012-76-4	Хитин*	Aspergillus козу карынынан же органикалык аквакультурадан же (EU) 1380/2013 Регламентинин 2-беренесинде аныкталгандай туруктуу балык чарбасынан алынган.

⁽¹⁾ (EU) № 540/2011 Ишке ашыруу регламентине ылайык тизмелөө, номерлери жана кайсы категорияга киргендиги: А-бөлүгү (EC) № 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилди деп эсептелген активдүү заттар, Б-бөлүгү (EC) № 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилген активдүү заттар, В-бөлүгү негизги заттар, Г-бөлүгү тобокелдиги төмөн активдүү заттар жана Д-бөлүгү алмаштырууга талапкерлер.

⁽²⁾ Кеңештин (EC) № 1954/2003 жана (EC) № 1224/2009 Регламенттерине өзгөртүүлөрдү киргизүүчү, ошондой бирге Кеңештин (EC) № 2371/2002 жана (EC) № 639/2004 Регламенттерин жана Кеңештин 2004/585/EC Чечимин жокко чыгаруучу, Жалпы балык чарба саясаты жөнүндө Европа Парламентинин жана Кеңешинин 2013-жылдын 11-декабрындагы (EU) № 1380/2013 Регламенти (OJ L 354, 28.12.2013, 22-б.).

⁽³⁾ Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EC) № 1333/2008 Регламентинин II жана III-тиркемелеринде көрсөтүлгөн тамак-аш кошулмалары үчүн спецификацияларды белгилөө жөнүндө Комиссиянын 2012-жылдын 9-мартындагы (EU) № 231/2012 Регламенти (OJ L 83, 22.3.2012, 1-б.).

2. Тобокелдиги төмөн активдүү заттар

(EU) 540/2011 Ишке ашыруу регламентинин тиркемесинин Г-бөлүмүндө (Part D) тизмеленген микроорганизмдерден тышкаркы **тобокелдиги төмөн активдүү заттар**, төмөнкү таблицанда же ушул Тиркеменин башка жеринде тизмеленген учурларда гана органикалык өндүрүштө өсүмдүктөрдү коргоо үчүн колдонулушу мүмкүн. Бул тобокелдиги төмөн активдүү заттар (EC) 1107/2009 Регламентине ылайык жана эгер бар болсо, төмөнкү таблицанын акыркы тилкесиндеги кошумча чектөөлөр эске алынуу менен, белгиленген шарттарга жана чектөөлөргө ылайык колдонулат.

Тиркеменин бөлүмү жана номери ⁽¹⁾	CAS	Аталышы	Өзгөчө шарттар жана чектөөлөр
2D		COS-OGA	
3D		Церевизан (Cerevisane) жана микроорганизмдердин клетка	ГМОдон алынган эмес.

		бөлүкчөлөрүнө негизделген башка продукциялар	
5D	10045-86-6	Феррик фосфаты (темир (III) ортофосфаты)	
12D	9008-22-4	Ламинарин	Ламинария (келп) органикалык аквакультурадан алынышы керек же (EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин III-бөлүмүнүн 2.4-пунктуна ылайык туруктуу түрдө жыйналышы керек.
16D	CAS номери ыйгарылган эмес.	АВЕ-IT 56 (<i>Saccharomyces cerevisiae</i> DDSF623 түрүнүн лизат компоненттери)	ГМОдон алынган эмес, ГМО негизиндеги азыктандыруучу чөйрөлөрдү колдонуу менен өндүрүлгөн эмес.
19D	23960-07-8	Лавандулил сенециоаты	
20D	10058-44-3	Темир пирофосфаты	
24D	144-55-8	Натрий гидрокарбонаты	
28D		Таттуу ак люпиндин (<i>Lupinus albus</i>) өнүп чыккан уруктарынан алынган суудагы экстракт	
		Өсүмдүк же жаныбарлардан алынган башка тобокелдиги төмөн заттар*	Гербицид (отоо чөптөрдү жок кылуучу каражат) катары колдонууга уруксат берилбейт.
32D	298-14-6	Калий гидрокарбонаты	
38D		Түз чынжырлуу көпөлөк феромондору (ацетаттар)	
39D	98999-15-6	Койдун майы	Жыты аркылуу репеллент (кууп жиберүүчү) катары колдонулат.
44D	14808-60-7 жана 7631-86-9	Кварц куму / Кремний диоксиди	

⁽¹⁾ (EU) № 540/2011 Ишке ашыруу регламентине ылайык тизмелөө, номерлери жана кайсы категорияга киргендиги: А-бөлүгү (ЕС) № 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилди деп эсептелген активдүү заттар, Б-бөлүгү (ЕС) № 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилген active заттар, В-бөлүгү негизги заттар, Г-бөлүгү тобокелдиги төмөн активдүү заттар жана Д-бөлүгү алмаштырууга талапкерлер.

3. Микроорганизмдер

(EU) 540/2011 Регламентинин тиркемесинин А, Б жана Г (D) бөлүмдөрүндө тизмеленген бардык микроорганизмдер, эгерде алар ГМОдон (GDO) алынбаса жана тиешелүү эксперттик отчеттордо белгиленген колдонуу ыкмаларына, шарттарына жана чектөөлөрүнө гана шайкеш келсе, органикалык өндүрүштө колдонулушу мүмкүн. Вирустарды кошкондо, микроорганизмдер (ЕС) 1107/2009 Регламенти тарабынан активдүү заттар катары кабыл алынган **биологиялык контролдоо агенттери** болуп саналат.

4. Жогорудагы категориялардын эч бирине кирбеген активдүү заттар

(ЕС) 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилген жана төмөнкү таблицада тизмеленген активдүү заттар, органикалык өндүрүштө өсүмдүктөрдү коргоо каражаттары катары (ЕС) 1107/2009 Регламентиндеги шарттарга жана чектөөлөргө ылайык, ошондой эле (эгер бар болсо) төмөнкү таблицанын оң тилкесиндеги кошумча чектөөлөрдү эске алуу менен гана колдонулушу мүмкүн.

Тиркеменин бөлүмү жана номери ⁽¹⁾	CAS	Аталышы	Өзгөчө шарттар жана чектөөлөр
139A	131929-60-7	Спиносад	

	131929-63-0		
225A	124-38-9	Көмүр кычкыл газы	
227A	74-85-1	Этилен	Банан жана картошкада гана; ошондой эле цитрус өсүмдүктөрүндө мөмө чымындарынын зыянын алдын алуу стратегиясынын бир бөлүгү катары колдонулушу мүмкүн.
230A	Örn. 67701-09-1	Май кислоталары	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
231A	8008-99-9	Сарымсак экстракты (<i>Allium sativum</i>)	
234A	CAS номери жок (CIPAC № 901)	Гидролизделген белоктор (желатинден тышкары)	

220A	1332-58-7	Алюминий силикаты (каолин)	
236A	61790-53-2	Кизилгур (диатомдуу жер)	

343A	11141-17-6 84696-25-3	Азадирахтин (Маргоза экстракты)	Ниим дарагынын (<i>Azadirachta indica</i>) уруктарынан алынган.
240A	8000-29-1	Цитронелла майы	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
241A	84961-50-2	Калампыр (гвоздика) майы	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
242A	8002-13-9	Рапс (колза) майы	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
243A	8008-79-5	Жалбыз майы	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
56A	8028-48-6 5989-27-5	Апельсин майы	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
228A	68647-73-4	Чай дарагынын майы	Гербицидден тышкары бардык колдонууларга уруксат берилет.
246A	8003-34-7	Өсүмдүктөрдөн алынган пиретриндер	
292A	7704-34-9	Күкүрт	
294A 295A	64742-46-7 72623-86-0 97862-82-3 8042-47-5	Парафин майлары	
345A	1344-81-6	Акиташ-күкүрт кайнатмасы (кальций полисульфиди)	
44B	9050-36-6	Мальтодекстрин	
45B	97-53-0	Эвгенол	
46B	106-24-1	Гераниол	
47B	89-83-8	Тимол	
153B ж.б.		Феромондор жана башка семиохимикаттар	
10E	20427-59-2	Жез гидроксиди	(EU) 540/2011 Ишке ашыруу регламентине ылайык, 7 жылдык мөөнөт ичинде гектарына жалпысынан эң көп дегенде 28 кг жез колдонулган учурларда гана уруксат берилет.
10E	1332-65-6 1332-40-7	Жез оксихлориди	
10E	1317-39-1	Жез оксиди	
10E	8011-63-0	Бордо суюктугу	
10E	12527-76-3	Трибазикалык жез сульфаты	
40A	52918-63-5	Дельтаметрин	<i>Bactrocera oleae</i> , <i>Ceratitis capitata</i> жана <i>Rhagoletis completa</i> 'га каршы атайын азгырыктарды

			(аттрактанттарды) камтыган капкындарда гана.
5E	91465-08-6	Лямбда-цигалотрин	<i>Bactrocera oleae</i> жана <i>Ceratitis capitata</i> 'га каршы атайын азгырыктарды камтыган капкындарда гана.

⁽¹⁾(EU) № 540/2011 Ишке ашыруу регламентине ылайык тизмелөө, номерлери жана кайсы категорияга киргендиги: А-бөлүгү (EC) № 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилди деп эсептелген активдүү заттар, Б-бөлүгү (EC) № 1107/2009 Регламентине ылайык бекитилген активдүү заттар, В-бөлүгү негизги заттар, Г-бөлүгү тобокелдиги төмөн активдүү заттар жана Д-бөлүгү алмаштырууга талапкерлер.

II-ТИРКЕМЕ

(EU) 2018/848 Регламентинин 24(1)-беренесинин (б) подпунктунда аталган, колдонууга уруксат берилген жер семирткичтер, топуракты жакшыртуучу каражаттар (мелиоранттар) жана азыктандыруучу заттар

Бул тиркемеде көрсөтүлгөн жер семирткичтер, топуракты жакшыртуучу каражаттар жана азыктандыруучу заттар⁽¹⁾, тиешелүү мыйзамдарга (мевзуатка) ылайык келген шартта органикалык өндүрүштө колдонулушу мүмкүн:

—Жер семирткич продукцияларына тиешелүү Биримдиктин (ЕБ) жана улуттук мыйзамдары: Өзгөчө (EC) 2003/2003 Регламенти жана (EU) 2019/1009 Регламенти;

—Жаныбарлардан алынган кошумча продукцияларга (animal by-products) тиешелүү Биримдик мыйзамдары: Өзгөчө (EC) 1069/2009 Регламенти жана (EU) 142/2011 Регламенти, анын ичинде V жана XI тиркемелер.

(EU) 2018/848 Регламентинин II-тиркемесинин I-бөлүмүнүн 1.9.6-пунктуна ылайык, топурактын жалпы абалын жакшыртуу же топурактагы же өсүмдүктөгү азыктандыруучу заттардын жеткиликтүүлүгүн (сиңиримдүүлүгүн) жогорулатуу үчүн микроорганизмдердин препараттары колдонулушу мүмкүн.

Алар Биримдиктин жана улуттук мыйзамдардын спецификацияларына (техникалык мүнөздөмөлөрүнө) жана колдонуу чектөөлөрүнө ылайык гана колдонулат. Органикалык өндүрүш үчүн Биримдик тарабынан коюлган кыйла чектөөчү кошумча шарттар таблицалардын оң тилкесинде белгиленген.

Аталышы (Бул жерде тизмеленген материалдардан турган продукциялар)	Сүрөттөмөсү, өзгөчө шарттары жана чектөөлөрү
Фермадагы кык	Малдын заңы жана өсүмдүк калдыктарынын аралашмасынан турган продукт (малдын төшөлмөсү жана жем калдыктары). Интенсивдүү мал чарбачылыгынан алынгандарын колдонууга тыюу салынат.
Кургатылган ферма кыгы жана кургатылган канаттуулардын кыгы	Интенсивдүү мал чарбачылыгынан алынгандарын колдонууга тыюу салынат.
Жаныбарлардын компосттуу экскрециялары, анын ичинде канаттуулардын кыгы жана компосттуу короо кыгы кирет	Интенсивдүү мал чарбачылыгынан алынгандарын колдонууга тыюу салынат.
Суюк мал заңы	Контролдонгон ферментациядан жана/же тийиштүү суюлтуудан кийин колдонулат. Интенсивдүү мал чарбачылыгынан алынгандарын колдонууга тыюу салынат.
Компосттолгон же ферментацияланган биологиялык калдыктар (2008/98/EC Директивасына ылайык)	Биологиялык калдыктарды өзүнчө чогултуудан алынган жана компосттоо же биогаз өндүрүү үчүн анаэробдук ферментацияга (кычкылтексиз ажыратууга) дуушар болгон продукт. Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган биологиялык калдыктар гана. Мүчө мамлекет тарабынан кабыл алынган жабык жана көзөмөлдөнгөн чогултуу системасында өндүрүлгөндө гана колдонулат. Кургак заттагы максималдуу концентрация (мг/кг):

	кадмий: 0,7; жез: 70; никель: 25; коргошун: 45; цинк: 200; сымап: 0,4; хром (жалпы): 70; алты валенттүү хром: аныкталбашы керек.
Торф	Көчөтчүлүк жана гүл өстүрүүчүлүк (багбанчылык, гүл өстүрүү, питомниктер) менен чектелген колдонуу.
Козу карын өстүрүүдөн калган калдыктар	Субстраттын баштапкы курамы ушул Тиркемеде көрсөтүлгөн каражаттар менен гана чектелиши керек.
Сөөлжандын заңы (вермикомпост) жана курт-кумурскалардын заңы менен субстрат аралашмасы	(ЕС) 1069/2009 Регламентине ылайык келген учурларда колдонулат.
Гуано	
Өсүмдүк калдыктарынын компосттолгон же ферментацияланган аралашмасы	Биогаз өндүрүү үчүн компосттоого же анаэробдук ферментацияга дуушар болгон өсүмдүк заттарынын аралашмасынан алынган продукт.
Биогаз калдыктары (дигестат): Бул тиркемеде тизмеленген өсүмдүк же жаныбарлардан алынган материалдар менен бирге иштетилген жаныбарлардын кошумча продукцияларын камтыган продукт.	(ЕС) 1069/2009 Регламентинде аныкталган 3-категориядагы жаныбарлардын кошумча продукциялары (анын ичинде жапайы жаныбарлардын кошумча продукциялары) жана 2-категориядагы тамак сиңирүү тутумунун курамы. Интенсивдүү мал чарбачылыгынан алынгандарын колдонууга тыюу салынат. Процесстер (EU) 142/2011 Регламентине ылайык болушу керек. Түшүмдүн жегенге жарамдуу (желе турган) бөлүктөрүнө колдонулбашы керек.
Төмөнкүдөй жаныбарлардан алынган продукциялар же кошумча продукциялар: - Кан уну - Туяк уну - Мүйүз уну - Сөөк уну же дежелатинделген сөөк уну - Балык уну - Эт уну - Пөөр, чач жана тери уну ('chiquette') - Жүн - Тери/Үлпүлдөк (1) - Чач - Сүт азыктары - Гидролизделген белоктор (2)	(1) Кургак заттагы алты валенттүү хромдун [Chromium (VI)] максималдуу концентрациясы: аныкталбашы керек. (2) Түшүмдүн жегенге жарамдуу бөлүктөрүнө колдонууга болбойт.
Өсүмдүк тектүү продукциялар жана кошумча продукциялар	Мисалы: май өсүмдүктөрүнүн күнжарасы (кек уну), какао кабыгы, уют (мальт) калдыктары.
Өсүмдүк тектүү гидролизделген белоктор	
Балырлар жана балырлардан алынган продукциялар	Төмөнкү ыкмалар менен түздөн-түз алынган учурда гана: (i) Физикалык процесстер (кургатуу, тоңдуруу, майдалоо); (ii) Суу же суудагы кислота жана/же щелочтук эритме менен экстракциялоо; (iii) Ферментация. (EU) 2018/848 Регламентине ылайык, органикалык же туруктуу түрдө жыйналган болушу шарт.
Таарынды жана жыгач чиптери (жаңкалары)	Жыгач кесилгенден кийин химиялык иштетүүдөн өтпөгөн болушу керек.
Компостталган кабык	Жыгач кесилгенден кийин химиялык иштетүүдөн өтпөгөн болушу керек.
Жыгач күлү	Кесилгенден кийин химиялык иштетүүдөн өтпөгөн жыгачтан алынган болушу керек.
Жумшак тоо тек фосфаты	Жумшак минералдык фосфаттарды майдалоодон алынган, негизги компоненттери катары трикальций фосфаты жана кальций карбонаты бар продукт. Минималдуу азык курамы (салмагы боюнча %):

	<p>%25 P₂O₅</p> <p>P₂O₅ катары көрсөтүлгөн фосфор минералдык кислоталарда эрийт; жарыяланган P₂O₅ курамынын кеминде 55%и 2%дык кумурска кислотасында (formic acid) эриши керек.</p> <p>Бөлүкчөлөрдүн өлчөмү:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0,063 мм көзөнөктүү электен салмагы боюнча кеминде 90%и өтүшү керек. - 0,125 мм көзөнөктүү электен салмагы боюнча кеминде 99%и өтүшү керек. <p>Кадмийдин курамы 90 мг/кг P₂O₅ же андан аз болушу шарт (EU 2019/1009 Регламентинин чектөөлөрү колдонулат).</p>
Алюминий-кальций фосфаты	<p>Негизги компоненттери катары алюминий жана кальций фосфаттарын камтыган, ысык иштетүү (термикалык иштетүү) жана майдалоо жолу менен аморфтук формада алынган продукт.</p> <p>Минималдуу азык курамы:</p> <p>30% P₂O₅. Минералдык кислоталарда эриген P₂O₅ катары көрсөтүлгөн фосфордун кеминде 75%и щелочтук (шилтилик) аммоний цитратында эриши керек (Joulie ыкмасы).</p> <p>Бөлүкчөлөрдүн өлчөмү:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кеминде 90%и 0,160 мм электен өтүшү керек. - Кеминде 98%и 0,630 мм электен өтүшү керек. <p>Чектөө: Негиздүү (шилтилик) топурактарда гана колдонулат (pH > 7,5). (EU) 2019/1009 Регламентинин кадмий жана булгоочу заттар боюнча лимиттери колдонулат.</p>
Базистик шлак (Томас фосфаттары же Томас шлагы)	<p>Темирди эритүүдө фосфорлуу кошулмаларды иштетүүдөн алынган, негизги компоненттери катары кальций силикофосфаттарын камтыган продукт.</p> <p>Минималдуу азык курамы:</p> <p>12% P₂O₅ (анын 75%и 2%дык лимон кислотасында эриши керек) же 10% P₂O₅ (2%дык лимон кислотасында эриген фосфор пентоксиди катары).</p> <p>Бөлүкчөлөрдүн өлчөмү:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кеминде 75%и 0,160 мм электен өтүшү керек. - Кеминде 96%и 0,630 мм электен өтүшү керек.
Чийки калий тузу	<p>Чийки калий туздарынан алынган продукт.</p> <p>Минималдуу азык курамы:</p> <p>9% K₂O (сууда эриген калий) жана 2% MgO (сууда эриген туздар формасындагы магний).</p>
Калий сульфаты (курамында магний туздары болушу мүмкүн)	<p>Чийки калий тузунан физикалык экстракциялоо жолу менен алынган, магний туздарын да камтышы мүмкүн болгон продукт.</p>
Барда жана барда экстракты	<p>Спирт өндүрүшүнүн калдыгы. Аммонийдик барданы колдонууга тыюу салынат.</p>
Кальций карбонаты (Мисалы: акиташ, бор, майдаланган акиташ ташы, Бретон мелиоранты/maerl)	<p>Табигый тектүү (доордук) гана болушу керек.</p>
Моллюскалардын калдыктары	<p>Органикалык аквакультурадан же (EU) 1380/2013 Регламентине ылайык туруктуу балык чарбасынан алынган учурда гана.</p>
Жумуртканын кабыгы	<p>Интенсивдүү мал чарбачылыгынан алынгандарын колдонууга тыюу салынат.</p>
Магний жана кальций карбонаты	<p>Мисалы: магнийлүү бор, майдаланган магнийлүү акиташ</p>

	ташы (доломит).
Магний сульфаты (кизерит)	Табигый тектүү гана болушу керек.
Кальций хлоридинин эритмеси	Кальцийдин жетишсиздигин алдын алуу үчүн алма дарактарында гана жалбырактан азыктандыруу (foliar application) үчүн колдонулат.
Кальций сульфаты (гипс)	Ар кандай гидратация даражасындагы кальций сульфатын камтыган табигый продукт. Минималдуу азык курамы: 25% ; CaO 35% ; SO ₃ Мајдалоо даражасы: - Кеминде 80%и 2 мм электен өтүшү керек. - Кеминде 99%и 10 мм электен өтүшү керек. (EU) 2019/1009 Регламентинин булгоочу заттар боюнча лимиттери колдонулат.
Кант өндүрүшүнөн алынган өнөр жайлык акиташ	Кант кызылчасынан жана кант камышынан кант өндүрүүнүн кошумча продуктусу.
Вакуумдук туз өндүрүшүнөн алынган өнөр жайлык акиташ	Тоолордогу туздуу суудан вакуумдук ыкма менен туз өндүрүүнүн кошумча продуктусу.
Элементтик күкүрт	(EU) 2019/1009 Регламентине ылайык булгоочу заттар үчүн белгиленген лимиттерге ылайык келиши керек.
Органикалык эмес микро-азыктандыруучу жер семирткичтер (Микроэлементтер)	(EC) 2003/2003 Регламентинин Е-бөлүмүнө жана (EU) 2019/1009 Регламентине ылайык тизмеленген микроэлементтер.
Натрий хлориди	
Таш уну, чополор жана чопо минералдары	Мисалы: перлит, күм жана вермикулит. (EU) 2018/848 Регламентине ылайык, термикалык иштетүүдөн өткөн түрлөрү да өнүп чыккан үрөндөрдү (микрозелень) өндүрүүдө инерттүү чөйрө катары колдонулушу мүмкүн.
Леонардит (Гумин кислоталарына бай чийки органикалык чөкмө)	Тоо-кен иштеринин кошумча продуктусу катары алынган учурда гана.
Гумин жана фульво кислоталары	Аммоний туздарынан тышкары органикалык эмес туздар/эритмелер менен алынган же ичүүчү сууну тазалоодон алынган учурда гана.
Ксилит	Тоо-кен иштеринин (мисалы, күрөң көмүр казуунун) кошумча продуктусу катары алынган учурда гана.
Хитин (Hardal тобундагылардын кабыгынан алынган полисахарид)	Органикалык аквакультурадан же (EU) 1380/2013 Регламентине ылайык туруктуу балык чарбасынан алынат.
Сапропель (Таттуу суулардан алынган органикалык чөкмө) (мисалы, сапропел)	Таттуу сууларды башкаруунун кошумча продуктусу катары же эски тузсуз суу аймактарынан алынган чөкмөлөр. Экстракция суу системасына минималдуу таасир тийгизе тургандай жүргүзүлүшү керек. Пестициддер, туруктуу органикалык булгоочу заттар жана мунай сыяктуу заттар менен булганбаган булактардан гана алынышы шарт. Максималдуу концентрация (мг/кг кургак зат): кадмий: 0,7; жез: 70; никель: 25; коргошун: 45; цинк: 200; сымап: 0,4; хром (жалпы): 70; алты валенттүү хром: аныкталбашы керек.
Кайра калыбына келтирилген струвит жана чөктүрүлгөн фосфат туздары	Продукциялар (EU) 2019/1009 Регламентинде белгиленген талаптарга жооп бериши керек. Чийки зат катары колдонулган малдын кыгы өнөр жайлык (интенсивдүү) мал чарбачылыгынан алынбашы керек.

Натрий нитраты	Жабык системаларда, кургакта балыр өстүрүү үчүн гана колдонулат.
Калий хлориди (поташ муриаты)	Табигый тектүү гана болушу шарт.
Селен туздары	Мал чарбачылыгы жана/же жайыт катары колдонулган же тоют өсүмдүктөрүн өстүрүү үчүн пайдаланылган топурактарда азыктандыруучу заттардын жетишсиздиги болгон учурда гана колдонулат.
Көмүр кычкыл газы (Карбон диоксиди)	Жабык системаларда, кургакта балыр (alg) өстүрүү үчүн сууну байытуу максатында колдонулушу мүмкүн; мындай учурда көмүр кычкыл газы тамак-аш деңгээлинде (food grade) болушу керек. Мүмкүнчүлүк болсо, (EU) 2018/2001 Директивасына ылайык, башка процесстердин кошумча продуктусу катары же кайра жаралуучу булактардан алынышы керек. Күнөсканаларда (теплица) өндүрүш үчүн да колдонулушу мүмкүн.
Кальций ацетаты	Күнөсканаларда өстүрүлгөн жашылчаларда жана алма дарактарында кальций жетишсиздигин алдын алуу максатында, жалбырактан чачуу үчүн гана. Табигый тектүү кальций карбонатынан алынышы керек.
Кальций фосфаты	Саркынды суулардын ылайынын күлүндө алынган учурда гана. (EU) 2019/1009 Регламентинин талаптарына жооп берген продукциялар гана.
Өсүмдүк булалары	Кара куурай буласы, зыгыр (keten) буласы, кокос буласы сыяктуу өсүмдүк негизиндеги булалар. Эч кандай жер семирткич, топуракты жакшыртуучу каражат, кошумча зат же байлагыч кошпостон, механикалык жол менен гана өндүрүлгөн болушу керек. (EU) 2018/848 Регламентине ылайык, өнүп чыккан үрөндөрдү (микрозелень) өндүрүүдө инерттүү чөйрө катары колдонулат. Мүмкүнчүлүккө жараша, органикалык өндүрүштөн алынган материалдар колдонулушу керек.
Кальций жана магний глюконаты	Микробдук ферментация жолу менен алынган болушу керек.

(1) Бул жерде «органикалык» термини органикалык айыл чарба маанисинде эмес, органикалык химия маанисинде колдонулган.

(2) Калдыктар жөнүндө жана айрым директиваларды жокко чыгаруу тууралуу Европа Парламентинин жана Кеңешинин 2008-жылдын 19-ноябрындагы 2008/98/ЕС Директивасы (OJ L 312, 22.11.2008, 3-б.).

(3) Кайра жаралуучу булактардан алынган энергияны колдонууну стимулдаштыруу жөнүндө Европа Парламентинин жана Кеңешинин 2018-жылдын 11-декабрындагы (EU) 2018/2001 Директивасы (OJ L 328, 21.12.2018, 82-б., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

IV-ТИРКЕМЕ

(EU) 2018/848 Регламентинин 24(1)-беренесинин (e), (f) жана (g) подпунктунда аталган, тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн колдонууга уруксат берилген продукциялар

A-БӨЛҮМ

Мал чарбачылыгында колдонулуучу бассейндерди (көлмөлөрдү), капастарды, танктарды (бактарды), каналдарды, имараттарды же орнотмолорду тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн продукциялар.

Б-БӨЛҮМ

Айыл чарба ишканаларында сактоону кошкондо, өсүмдүк өстүрүү үчүн колдонулуучу имараттарды жана объектилерди тазалоо жана дезинфекциялоо үчүн продукциялар.

В-БӨЛҮМ

Кайра иштетүү жана сактоо объекттериндеги тазалоо жана дезинфекциялоо продукциялары.

Г-БӨЛҮМ

Бул Регламенттин 12(1)-беренесинде аталган продукциялар.

Тазалоо жана дезинфекциялоо каражаттары боюнча өткөөл жоболор

(ЕС) 889/2008 Регламентинин VII-тиркемесинде тизмеленген тазалоо жана дезинфекциялоо продукциялары, мал чарбачылыгында колдонулуучу бассейндерди, капастарды, танктарды, каналдарды, имараттарды же орнотмолорду тазалоо үчүн **2027-жылдын 31-декабрына чейин** колдонулушу мүмкүн.

Төмөнкү продукциялар же (ЕС) 889/2008 Регламентинин VII-тиркемесинде тизмеленген төмөнкү активдүү заттарды камтыган продукциялар **биоциддик продукциялар** катары колдонулбашы керек:

- Каустикалык сода;
- Каустикалык калий;
- Щавель кислотасы;
- Зыгыр майы, лаванда майы жана жалбыз майынан тышкары өсүмдүктөрдүн табигый экстракттары;
- Азот кислотасы;
- Фосфор кислотасы;
- Натрий карбонаты;
- Жез сульфаты;
- Калий перманганаты;
- Табигый камелия уругунан жасалган чай уругунун күнжарасы;
- Гумин кислотасы;
- Перассус кислотасынан тышкары пероксиассус кислоталары.

V-ТИРКЕМЕ

Кайра иштетилген органикалык тамак-аш жана азык же тоют катары колдонулуучу ачыткы (дрожжи) өндүрүшүндө колдонууга уруксат берилген продукциялар жана заттар

А-БӨЛҮМ

(ЕУ) 2018/848 Регламентинин 24(2)-беренесинин (а) подпунктунда аталган, колдонууга уруксат берилген тамак-аш кошулмалары жана технологиялык көмөкчү каражаттар

Органикалык тамак-аш азыктарына кошула турган тамак-аш кошулмалары (ЕС) 1333/2008 Регламентине ылайык берилген уруксаттардын алкагында колдонулат.

Бул жерде белгиленген өзгөчө шарттар жана чектөөлөр (ЕС) 1333/2008 Регламентинин алкагындагы уруксат берилген шарттарга кошумча катары колдонулат.

(EU) 2018/848 Регламентинин 30(5)-беренесинде көрсөтүлгөн пайыздарды (органикалык курамдын пайызын) эсептөө максатында, "Е-номери же Eines же экөө тең" тилкесинде жылдызча (*) менен белгиленген тамак-аш кошулмалары **айыл чарба тектүү ингредиенттер** катары эсепке алынат.

Е-номери же Eines ⁽¹⁾ же экөө тең	Аталышы	Тамак-аш кошулмасы же технологиялык көмөкчү каражат колдонула турган органикалык тамак-аш азыктары жана белгилүү бир шарттар менен чектөөлөр	
		Тамак-аш кошулмасы катары колдонулушу	Технологиялык көмөкчү каражат катары колдонулушу
E 153	Өсүмдүк көмүрүЖегенге жарамдуу сыр кабыгы, күл кошулган эчки сыры, Морбье (Morbier) сыры	Өсүмдүк көмүрүЖегенге жарамдуу сыр кабыгы, күл кошулган эчки сыры, Морбье (Morbier) сыры	
E 160b(i)*	Аннато биксин	Кызыл Лестер сыры, Дабл Глостер сыры, Чеддер, Мимолет сыры	
E 160b(ii)*	Аннато норбиксин	Кызыл Лестер сыры, Дабл Глостер сыры, Чеддер, Мимолет сыры	
E 170 / 207-439-9 жана 215-279-6	Кальций карбонаты	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	Өсүмдүк тектүү продукциялар
E 220	Күкүрт диоксиди	Мөмө-жемиш шараптары (жүзүмдөн башка жемиштерден жасалган, анын ичинде сидр жана алмурут шарабы) жана кант кошулган же кошулбаган бал шарабы. Максималдуу деңгээли бардык булактардан биригип 100 мг/л (SO₂ катары көрсөтүлгөн)	
E 223	Натрий метабисульфити	Рак сымалдар	
E 224	Калий метабисульфити	Мөмө-жемиш шараптары (жүзүмдөн башка жемиштерден жасалган, анын ичинде сидр жана алмурут шарабы) жана кант кошулган же кошулбаган бал шарабы. Максималдуу деңгээли бардык булактардан биригип 100 мг/л (SO₂ катары көрсөтүлгөн)	100 мг/л (бардык булактардан алынган максималдуу деңгээл, мг/л менен SO₂ катары көрсөтүлөт)
E250	Натрий нитрити (Текстте: Натрий нитраты)	Эт азыктары. Компетенттүү орган тарабынан ошол эле кепилдиктерди берген жана/же продукциянын өзгөчө касиеттерин сактоого мүмкүндүк берүүчү башка технологиялык альтернатива жок экендиги далилденген учурда гана колдонулушу мүмкүн. E252 менен бирге колдонууга болбойт. Өндүрүш учурунда кошула турган максималдуу өлчөм (NO₂ иону катары): 50 мг/кг. Сатууга даяр азык үчүн бардык булактардан калган максималдуу калдык өлчөм (NO₂ иону катары): 30 мг/кг.	
E252	Калий нитраты	Эт азыктары. Компетенттүү орган тарабынан	

		ошол эле кепилдиктерди берген жана/же продукциянын өзгөчө касиеттерин сактоого мүмкүндүк берүүчү башка технологиялык альтернатива жок экендиги далилденген учурда гана колдонулушу мүмкүн. E250 менен бирге колдонууга болбойт. Өндүрүш учурунда кошула турган максималдуу өлчөм (NO₃ иону катары): 55 мг/кг. Сатууга даяр азык үчүн бардык булактардан калган максималдуу калдык өлчөм (NO₃ иону катары): 35 мг/кг.	
E267*	Буферленген уксус	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар; тек гана органикалык өндүрүштөн.	
E270/200-018-0	Сүт кислотасы	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар.	Сыр өндүрүшүндө туздуу суу (саламүр) ваннасынын pH деңгээлин жөнгө салуу үчүн.
E290/204-696-9	Көмүр кычкыл газы	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар.	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар.
E 296	Алма кислотас	Өсүмдүк тектүү продукциялар.	
E 300	Аскорбин кислотасы	Өсүмдүк тектүү продукциялар. Курамына кошулмалар же туздан башка ингредиенттер кошулган эт азыктары (08.3 категориясы) жана эт препараттары (08.2 категориясы).	
E 301	Натрий askorbati	Эт азыктары Тек гана нитраттар жана нитриттер менен бирге колдонулушу мүмкүн.	
E 306*	Токоферолго бай экстракт	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Тек гана антиоксидант катары.	
E 322*	Лецитиндер	Өсүмдүк тектүү сүт азыктары. Тек гана органикалык өндүрүштөн.	
E 325	Натрий лактаты	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт негизиндеги азыктар жана эт азыктары.	
E 330 / 201-069-1	Лимон кислотасы	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар.	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар.
E 331	Натрий цитраттары	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	
E 333	Кальций цитраттары	Өсүмдүк тектүү продукциялар	
E 334	Шарап кислотасы (L(+)-)	Өсүмдүк тектүү продукциялар, бал шарабы	
E 335*	Натрий тартраттары	Өсүмдүк тектүү продукциялар. 2027-жылдын 1-январынан баштап тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы керек.	
E 336*	Калий тартраттары	Өсүмдүк тектүү продукциялар. 2027-жылдын 1-январынан баштап тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы керек.	
E 337*	Калий-натрий тартраты	Өсүмдүк тектүү продукциялар. 2027-жылдын 1-январынан баштап тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы керек.	
E 341(i)	Монокальций фосфаты	Өзүнөн өзү көтөрүлүүчү ун; тек гана камыр көбүрткүч (кабарткыч) катары.	
E 392*	Розмарин экстракттары	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы шарт.	
Документтин №: F-P15.07		Жарыяланган күнү:05.05.2023	Оңдолгон маалы / Күнү: 02/27.04.2026
Барактын №: 44/ 50			

E 400	Альгин кислотасы	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт азыктары	
E 401	Натрий альгинаты	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт азыктары, эт негизиндеги сосискалар (колбасалар)	
E 402	Калий альгинаты	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт негизиндеги азыктар	
E 406	Агар	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт негизиндеги азыктар, эт азыктары	
E 407	Карагинан	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт негизиндеги азыктар	
E 410*	Рожков дарагынын чайыры	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы шарт.	
E 412*	Гуар чайыры	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы шарт.	
E 414*	Араб чайыры (Гуммиарабик)	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Тек гана органикалык өндүрүштөн алынышы шарт.	
E 415	Ксантан чайыры	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	
E 417*	Тара чайыры	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Тек гана органикалык өндүрүштөн жана тек гана коюуланткыч катары колдонулат	
E 418*	Геллан чайыры	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Мүмкүн болушунча органикалык өндүрүштөн; тек гана жогорку ацилдүү формасы .	
E 422*	Глицерин	Глицерин Өсүмдүк экстракттары, өсүмдүк экстракттары жана жыт берүүчүлөр (ароматизаторлор). Тек гана өсүмдүк тектүү жана органикалык өндүрүштөн. Эриткич жана ташуучу катары, желатин капсулаларында нымдаштыргыч катары, таблеткалардын сырткы катмарын каптоо үчүн колдонулат.	
E 440(i)*	Пектин	Өсүмдүк тектүү продукциялар, сүт негизиндеги азыктар	
E 460 / 232-674-9	Целлюлоза	Желатин өндүрүшүндө гана колдонулат.	
E 464	Гидроксипропил метилцеллюлоза	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар; капсулалар үчүн капсулалоочу материал катары гана.	
E500 /207-838-8, 205-633-8, 208-580-9	Натрий карбонаттары	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар
E501 /209-529-3, 206-059-0	Калия карбонаттары	Өсүмдүк тектүү продукциялар	
E 503	Аммоний карбонаттары	Өсүмдүк тектүү продукциялар	
E 504	Магний	Өсүмдүк тектүү продукциялар	

	карбонаттары		
E 509 /233-140-8	Кальций хлориди	Өсүмдүк тектүү продукциялар; уютууну (коагуляцияны) камсыз кылуу үчүн гана.	Өсүмдүк тектүү продукциялар; уютууну камсыз кылуу үчүн гана.
		Сүт негизиндеги азыктар: стабилизатор катары гана.	
		Эт негизиндеги сосискалар (колбасалар): уютуу жолу менен сырткы кабыгын түзүү үчүн гана.	
E 511/232-094-6	Магний хлориди	Өсүмдүк тектүү продукциялар; ташуучу (алып жүрүүчү) катары же уютууну камсыз кылуу үчүн гана.	Өсүмдүк тектүү продукциялар; уютууну камсыз кылуу үчүн гана.
E516 /231-900-3	Кальций сульфаты	Өсүмдүк тектүү продукциялар; уютууну камсыз кылуу үчүн гана.	Өсүмдүк тектүү продукциялар; уютууну камсыз кылуу үчүн гана.
E524 /215-185-5	Натрий гидроксиди	Сырткы бети иштетилген 'Laugengebäck' (щелочтуу нан азыктары); үстүнкү бетин иштетүү үчүн гана.	Жыт берүүчүлөр (ароматизаторлор); кычкылдуулукту жөнгө салгыч катары гана.
E 551 /231-545-4	Кремний диоксиди	Какао: автоматтык аппараттарда гана томолуктолуп (түйүрчүктөлүп) калууга каршы зат катары.	
		Кургатылган порошок түрүндөгү чөптөр жана татымалдар.	
		Таттууланткычтар.	
		Прополис (ары желими).	
E 553b	Тальк	Өсүмдүк тектүү продукциялар.	Өсүмдүк тектүү продукциялар.
		Эт негизиндеги сосискалар (колбасалар); сырткы бетин иштетүү үчүн гана.	
E901* /232-383-7	Аары мому	Кондитердик азыктар (таттуулар); тек гана органикалык өндүрүштөн жана тек гана жалтыратуучу зат катары.	Өсүмдүк тектүү продукциялар тек гана органикалык өндүрүштөн тек гана ажыратуучу зат (формадан ажыратуучу каражат) катары
E903*/232-399-4	Карнауба мому	Кондитердик азыктар: тек гана органикалык өндүрүштөн жана тек гана жалтыратуучу зат катары. Цитрус жемиштери: тек гана органикалык өндүрүштөн; Комиссиянын (EU) 2019/2072 Ишке ашыруу регламентине ылайык, зыяндуу организмдерге каршы жемиштерди милдеттүү түрдө өтө муздатуу (cold treatment) процессинин кесепеттерин жумшартуучу ыкма катары гана.	Өсүмдүк тектүү продукциялар тек гана органикалык өндүрүштөн тек гана ажыратуучу зат (формадан ажыратуучу каражат) катары
E 938	Аргон	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	
E 939	Гелий	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	
E941 /231-783-9	Азот	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар
E 948	Кычкылтек	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар	
E968*	Эритритол	Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар. Ион алмашуу технологиясын колдонбостон; тек гана органикалык өндүрүштөн.	
-/200-578-6	Этанол (Спирт)		Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукцияларда; кант

			өндүрүүдө кристаллдаштыруу максатында жана/же экстракциялоочу эриткич катары гана.
-/200-580-7	Ассус кислотасы (Уксус кислотасы)		Өсүмдүк тектүү продукциялар жана балыктар; мүмкүн болушунча органикалык өндүрүштөн алынгандары.
-/215-108-5	Бентонит		Өсүмдүк тектүү продукциялар. Бал шарабында тек гана тундургуч (жабыштыргыч) каражат катары.
-/215-137-3	Кальций гидроксиди		Өсүмдүк тектүү продукциялар.
-/231-595-7	Туз кислотасы (Хлорсуутек кислотасы)		Желатин
			Гауда (Gouda), Эдам (Edam) жана Маасдаммер (Maasdammer) сырлары, Боеренкаас (Boerenkaas), Фризе (Friese) жана Лейдсе Нагелкаас (Leidse Nagelkaas) сырларында; тек гана туздуу суу (саламур) ваннасынын рН деңгээлин жөнгө салуу үчүн.
-/231-639-5	Күкүрт кислотасы		Желатин
			Кант(тар)
-/231-765-0	Суутек пероксиди		Желатин
-/232-554-6	Желатин		Өсүмдүк тектүү продукциялар
-/232-555-1	Казеин		Өсүмдүк тектүү продукциялар
-/293-292-6	Балык желими		Өсүмдүк тектүү продукциялар
-/931-328-0	Активдештирилген көмүр		Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукциялар
	Аммоний гидроксиди		Желатин
	Диаммоний фосфаты		Мөмө-жемиш шараптары, сидр, алмурут шарабы жана бал шарабы
	Ферментациядан алынган L(+)-сүт кислотасы		Мөмө-жемиш шараптары, сидр, алмурут шарабы жана бал шарабы
	Тиамин гидрохлориди		Мөмө-жемиш шараптары, сидр, алмурут шарабы жана бал шарабы
	Диатомит топурагы		Өсүмдүк тектүү продукцияларда
			Желатин өндүрүшүндө
	Жумуртканын агы альбумини		Өсүмдүк тектүү продукцияларда
	Хмель экстракты		Өсүмдүк тектүү продукцияларда; мүмкүн болушунча органикалык өндүрүштөн алынгандары жана тек гана микробго каршы максаттар үчүн.
	Токой жаңгагынын кабыгы		Өсүмдүк тектүү продукцияларда
	Перлит		Өсүмдүк тектүү продукцияларда
			Желатин

	Карагай чайырынын экстракты		Өсүмдүк тектүү продукцияларда; мүмкүн болушунча органикалык өндүрүштөн алынгандары жана тек гана микробго каршы максаттар үчүн.
	Күрүч уну		Өсүмдүк тектүү продукцияларда
	Таннин кислотасы		Өсүмдүк тектүү продукцияларда
	Өсүмдүк майлары		Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукцияларда; тек гана органикалык өндүрүштөн жана тек гана майлоочу, ажыратуучу же көбүктү басуучу зат катары.
	Уксус		Өсүмдүк тектүү продукцияларда жана балыктарда; тек гана органикалык өндүрүштөн.
			Балык; тек гана органикалык өндүрүштөн алынгандары.
	Суу		Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукцияларда; Европа Парламентинин жана Кеңешинин Директивасынын маанисинде адамдар керектөөсү үчүн багытталган суу.
	Жыгач буласы		Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган продукцияларда; жыгачтын булагы тастыкталган жана түрүктүү башкарылган токойлордон алынган жыгач менен чектелиши керек. Колдонулган жыгач уулуу компоненттерди камтыбашы шарт.
	Буурчак протеини		Мөмө-жемиш ширелерин, мөмө-жемиш шараптарын жана мүмкүн болушунча органикалык өндүрүштөн алынган бал шарабын тундуруу үчүн колдонулат.
	Картошка протеини		Мөмө-жемиш ширелерин, мөмө-жемиш шараптарын жана мүмкүн болушунча органикалык өндүрүштөн алынган бал шарабын тундуруу үчүн колдонулат.

(1) Коммерциялык химиялык заттардын европалык инвентарлык тизмеси (EINECS) (OJ C 146, 15.6.1990, 4-б.).

(2) Тамак-аш кошумчалары жөнүндө Европа Парламентинин жана Кеңешинин 2008-жылдын 16-декабрындагы (EC) № 1333/2008 Регламентинин II-тиркемесинин Г-бөлүгүндөгү тамак-аш категориялары (OJ L 354, 31.12.2008, 16-б., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1333/oj>).

(3) Өсүмдүктөрдүн зыянкечтеринен коргоо чараларына карата Европа Парламентинин жана Кеңешинин (EU) 2016/2031 Регламентин аткаруунун бирдей шарттарын белгилөө жөнүндө, ошондой эле Комиссиянын (EC) № 690/2008 Регламентин жокко чыгаруучу жана Комиссиянын (EU) 2018/2019 Ишке ашыруу регламентине өзгөртүүлөрдү киргизүүчү Комиссиянын 2019-жылдын 28-ноябрындагы (EU) 2019/2072 Ишке ашыруу регламенти (OJ L 319, 10.12.2019, 1-б., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/2072/oj).

(4) Адамдар керектөөсү суунун сапаты жөнүндө Европа Парламентинин жана Кеңешинин 2020-жылдын 16-декабрындагы (EU) 2020/2184 Директивасы (OJ L 435, 23.12.2020, 1-б., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

Б БӨЛҮМ

(ЕБ) 2018/848 Регламенттин 24(2) беренесинин (b) пунктунда айтылган кайра иштетилген органикалык тамак-ашты өндүрүү үчүн колдонулуучу ыйгарым укуктуу органикалык эмес айыл чарба ингредиенттери

Аталышы	Өзгөчө шарттар жана чектөөлөр		
Араме балыры, иштетилбеген жана түздөн-түз ушул балыр			
Документтин №: F-P15.07	Жарыяланган күнү: 05.05.2023	Оңдолгон маалы / Күнү: 02/27.04.2026	Барактын №: 48/ 50

менен байланышкан биринчи этаптагы кайра иштетүү продукциялары	
Хижики балыры, иштетилбеген жана түздөн-түз ушул балыр менен байланышкан биринчи этаптагы кайра иштетүү продукциялары	
Пау д'арко дарагынын кабыгы	Тек гана комбуча жана чай аралашмаларында колдонуу үчүн
Каптамалар	Жаныбарлардан же өсүмдүктөрдөн алынган табигый чийки заттардан
Желатин	Чочкодон башка булактардан алынгандары
Сүт минералдык порошогу же суюктугу	Тек гана натрий хлоридинин ордун толук же жарым-жартылай басуу максатында, даамдык жана сезимдик касиеттери үчүн колдонулганда
Жапайы балыктар жана жапайы суу жаныбарлары, иштетилбеген жана алардан алынган продукциялар	Тек гана компетенттүү орган тарабынан таанылган программанын алкагында туруктуу деп сертифицикталган балык уулоо чарбаларынан алынгандары; Тек гана органикалык аквакультурада (суу чарбачылыгында) жеткиликтүү болгон учурда гана колдонулат

В-БӨЛҮМ

(EU) 2018/848 Регламентинин 24(2)-беренесинин (в) подпунктунда аталган, ачыткы жана ачыткы продукцияларын өндүрүү үчүн колдонууга уруксат берилген технологиялык көмөкчү каражаттар жана башка продукциялар

Аталышы	Баштапкы ачыткы	Ачыткы өндүрүшү / даярдоо / формага келтирүү	Өзгөчө шарттар жана чектөөлөр
Кальций хлориди	X		
Көмүр кычкыл газы	X	X	
Лимон кислотасы	X		Ачыткы өндүрүшүндө pH деңгээлин жөнгө салуу үчүн
Сүт кислотасы	X		Ачыткы өндүрүшүндө pH деңгээлин жөнгө салуу үчүн
Азот	X	X	
Кычкылтек	X	X	
Картошка крахмалы	X	X	Чыпкалоо (фильтрация) үчүн; тек гана органикалык өндүрүштөн
Натрий карбонаты	X	X	pH деңгээлин жөнгө салуу үчүн
Өсүмдүк майлары	X	X	Майлоочу, ажыратуучу же көбүктү басуучу зат катары; тек гана органикалык өндүрүштөн
Ферментация активаторлору	X		Ачыткы экстрактынан же автолизатынан алынган азыктандыруучу заттар; кургак заттын салмагы боюнча эсептелген субстраттын 5 пайызына чейин

VI-ТИРКЕМЕ

(EU) 2018/848 Регламентинин 45(2)-беренесине ылайык, үчүнчү өлкөлөрдүн белгилүү бир аймактарында органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген продукциялар жана заттар

A-БӨЛҮМ

Үчүнчү өлкөлөрдө органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген продукциялар жана заттар**Өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарында колдонула турган активдүү заттар**

Төмөнкү таблицада көрсөтүлгөн активдүү заттар, тиешелүү үчүнчү өлкөнүн мыйзамдарына шайкеш келүүсү, Codex Alimentarius CXG 97-2022 көрсөтмөлөрүнө ылайык максималдуу калдык деңгээлинен бошотулушу, Европа Парламентинин жана Кеңешинин (ЕС) 396/2005 Регламентинин IV-тиркемесинде орун алуусу же аталган Регламентте белгилүү бир максималдуу калдык деңгээлдеринин аныкталган болуусу шарты менен, үчүнчү өлкөлөрдө органикалык өндүрүштө колдонулушу мүмкүн. Бул заттар ушул таблицада белгиленген тиешелүү өзгөчө шарттарга жана чектөөлөргө баш ийет.

CAS номери	Активдүү заттын аталышы	Өзгөчө шарттар жана чектөөлөр
	Биологиялык контролдоочу каражат катары: Микроорганизмдер (анын ичинде вирустар)	Генетикалык жактан өзгөртүлгөн организмдерден (ГМО) алынган эмес. Генетикалык жактан өзгөртүлгөн организмдерден (ГМО) турган же алардан алынган азыктандыруучу чөйрөлөрдү колдонуу менен өндүрүлгөн эмес.
74-85-1	Этилен	Ананаста гүлдөөнү стимулдаштыруу үчүн гана.

Б-БӨЛҮМ**Европа Биримдигинин эң четки аймактарында органикалык өндүрүштө колдонууга уруксат берилген продукциялар жана заттар****Өсүмдүктөрдү коргоо каражаттарында колдонула турган активдүү заттар**

Төмөнкү таблицада көрсөтүлгөн активдүү заттар, Биримдик укугунун тиешелүү жоболоруна жана колдонууга мүмкүн болгон учурларда Биримдик укугуна негизделген улуттук жоболорго шайкеш келүү шарты менен, Биримдиктин эң четки аймактарында органикалык өндүрүштө колдонулушу мүмкүн.

⁽¹⁾ <https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/codex-texts/guidelines/en>.

⁽²⁾ Өсүмдүк жана жаныбарлардан алынган тамак-аш азыктары менен тоюттардын курамындагы же алардын үстүндөгү пестициддердин максималдуу калдык деңгээли жөнүндө жана Кеңештин 91/414/ЕЕС Директивасына өзгөртүүлөрдү киргизүүчү Европа Парламентинин жана Кеңешинин 2005-жылдын 23-февралындагы (ЕС) № 396/2005 Регламенти (OJ L 70, 16.3.2005, 1-б., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/396/oj>).

Котормолордун тактыгын камсыз кылуу үчүн бардык күч-аракет жумшалганына карабастан; Башак Экологиялык (Başak Ekolojik) бул котормолордо орун алышы мүмкүн болгон же котормолордун айынан келип чыгуучу ар кандай каталар, кемчиликтер же максатка дал келбестиктер үчүн эч кандай жоопкерчилик тартпай тургандыгын жана алардан келип чыккан түз же кыйыр зыяндар менен жоготуулар үчүн эч кандай чектөөсүз жоопкерчиликке тартылышы мүмкүн эместигин билдирет.